

O Prislovja O Godaver lava

Pre soste hin o godaver lava

- ¹ O godaver lava le Šalamunoskre, le Davidoskre
čhaskre, le Izraeloskre kraliskre.
- ² Kala prislovja tuke pomožinena
te prindžarel o godaveripen,
bararena tut avri,
dena tuke te achalol o godaver lava;
- ³ sikavena tut sar te dživel andre bari godi,
te kerel, so hin lačo, čačipnaskro the spravno;
- ⁴ le manušes, saves nane godi, dena godi
a le terne manušes dena o prindžaripen the o
achaluvipen.
- ⁵ O godaver manuš len mi šunel a mi barvalol
andro prindžaripen,
a oda, ko hino avrisikado, mi prilel e lači rada,
- ⁶ hoj te achalol o godaver lava the o podobenstva,
o lava le godavere manušengre the lengro
garudipen.
- ⁷ O prindžaripen chudel la sveta daraha anglo
RAJ;
ča o diline dikhen tele o godaveripen the o
sikaviben.

De pozoris pro nalačhe manuša

- ⁸ Čhavo miro, šun, so tuke phenel tiro dad
a ma omuk oda, so tut sikavel tiri daj,
- ⁹ bo oda hin sar o šukar vencos pre tiro šero

a sar o lancocis pre tiri meň.

10 Čhavo miro, te tut o binošna manuša cirdena
te kerel o nalačo, phen lenge na.

11 Te phenena: „Av amenca, arakhaha varekas a
murdaraha les!

Av chučaha pre varekaste, ko amen nič na kerda!

12 Av, zachas leskro dživipen sar o Šeol*
a chas les calones sar oles, ko džal tele andre
chev.

13 Laha peske savoro barvalipen
a pherdžaraha le čorde vecenca amare khera.

14 Av amenca andre partija
a rozdelinaha pes savoreha.“

15 Čhavo miro, ma dža kajse dženenca,
a ma thov tiro pindro pre lengre droma.

16 Se lengre pindre denašen te kerel o nalačo
a sidaren te čorel avri o rat.

17 Te o čiriklo dikhel,
sar nacirdes e sita,
na chudela pes,

18 ale on nacirden e sita prekal peste
a keren e pasca, andre savi korkore merena.

19 Kada pes ačhel savorenge,
savenge džal pal o nalačo ziskos:
o nalačo ziskos lenge lel o dživipen.

O godaveripen vakerel

20 O godaveripen vičinel avri pro uliči,
zorales vakerel pro placi.

21 Zoraha vičinel paš o brani le foroskre,
vakerel všadzik, kaj hine zgele but manuša:

* 1:12 Oda hin o than, kaj hine o mule.

22 Tumen diline, dži kana kamena o
nagodaveripen?

Tumen, so asan, dži kana kamen te asal?
Dži kana o diline na kamena o prindžaripen?

23 Prilen mandar, sar tumenge dovakerav!

A me tumenge anava avri oda, so man hin andro
jilo,[†]

a dava tumenge te prindžarel mire lava.

24 Ale vašoda, hoj tumen na kamenas te šunel,
sar me vičinavas,

a ņiko na ačhelas olestar, hoj me nacirdavas
miro vast,

25 vašoda, hoj dikhenas tele miri rada,

a na priilan mandar o lava, sar tumenge dovak-
eravas,

26 asava tumendar, sar pre tumende avela o
pharipen

a sar pre tumende demela e pohroma;

27 sar pre tumende avela o pharipen sar e burka
a e bari pohroma pre tumende demela sar e

zorali balvaj,

sar tumenge ela phares a cerpinena,

28 akor pre mande vičinena, ale me man na dava
anglal,

igen man rodena, ale na arakhena man,

29 vašoda, bo našti avri ačhenas o prindžaripen,
a na sas tumen e sveto dar anglo Raj,

30 miri rada dikhenas tele

a visarenas tumen mange le dumeha,

sar tumenge dovakeravas.

31 Akana chana o ovojce olestar, sar dživenas,

[†] 1:23 E hebrejiko čhib: Me pre tumende čhivava avri mire
duchos.

a čaloŋa le nalačhipnastar, so kerenas.

³² O nagodaŋaver merena, bo odgele le godaŋaveripnastar, a o diline ena zničimen, bo lenge sas mištes avke te dživel.

³³ Ale oda, ko man šunel, pes na mušinel te daral, dživela andro smirom a na darala pes le nalačhipnastar.

2

So anel o godaŋaveripen

¹ Čhavo miro, te prileha mire lava, a dolikeraha, so tuke prikazinav,

² te šuneha oda, so hin godaŋaver, a kameha oleske te ačaloŋol,

³ te tuke mangeha o godaŋaveripen a te zorales vičineha, hoj te ačaloŋos,

⁴ te oda rodeha avke sar o rup a kameha oda te arakhel avke sar o garudo barvalipen,

⁵ akor ačaloŋoha, so hin e sveto dar le RAJESTAR, a arakheha o prindžaripen pal o Del.

⁶ Bo o RAJ del e godi a andral leskro muj avel o godaŋaveripen the o prindžaripen.

⁷ Ov pomožinel olenge, ko hine čačipnaskre, a črañinel olen, ko dživen žužes;

⁸ ov stražinel olen, ko pes likerem mištes ke aver džene, a dodikhel pre ola, ko leske hine verna.

⁹ Akor ačaloŋoha, so hin lačo, čačipnaskro a spravno; džaneha, sar kempel te dživel,

10 bo o godaveripen tuke džala andro jilo
a o prindžaripen tuke anela o radišagos pre
duša.

11 O spravno gondolišagos pre tu dela pozoris
a o achaluvipen tut stražinela;

12 ochrañinela tut, hoj te na džas pro nalače
droma
a hoj te na pačas le manušenge, save vakeren o
previsarde lava;

13 olenge, ko omukle o rovna droma
a gele pro bange droma andro kalipen.

14 On radisaon, sar keren o nalačhipen
a thoven o baripen andro previsarde veci.

15 Kale manušengre droma hine bange
a lengre chodñiki hine nalače.

Ma dža pro drom la lubñakro

16 O godaveripen tut zachrañinela la lubñatar;
la avra džuvlatar, savi pes tuke gularel le
lavenca,

17 savi omukla le romes, saves peske iła, sar sas
terñi,
a bisterđa pre zmluva, so kerđa anglo Del.

18 O drom andre lakro kher lidžal andro
meriben,
bo džal tele andro than le mulengro.

19 Ńiko olendar, ko džal ke late, na avel pale,
a šoha pes na visarel pale pro drom le
dživipnaskro.

20 Vašoda phir pal o drom le lače manušengro
the pal o chodñikos le spravodlive manušengro.

21 Bo o pačivale bešena andre phuv
a o žuže anglo Del ačhena andre,

22 ale o bijedevleskre ena avričhide
a o napačivale ena avricirdle le koreñenca.

3

O godaveripen anel o požehnañje

1 Čhavo miro, ma bister pre oda, so tut sikadom,
a liker andro jilo mire prikazi.

2 Miro sikaviben tuke dothovela o berša ko
dživipen

a anela tuke o smirom.

3 O verno kamiben the e vernost tut te na omukel;
phand tuke len pašal e meñ,
a pisin tuke len andre tiro jilo,

4 kaleha tut ela e pačiv the baro nav
anglo Del the anglo manuša.

5 Pača cale jileha le RAJESKE
a ma muk tut pre tiri godi.

6 Pridžan tut ke leste pre savore tire droma
a ov tuke rovñinela avri o chodñiki.

7 Ma av godaver andre tire jakha,
ale šun le RAJES a visar tut het le nalačhestar.

8 Te ada kereha, sastola tiro telos
a tire kokalala zoralona.

9 De pačiv le RAJES andral tiro barvalipen
the andral o ešebno ovocje savore ulipnastar.

10 Te kada kereha, ela tut pherdo zrnos andre tire
stodoli

a tire sudi prečulana la neva molaha.

11 Čhavo miro, ma odvisar tut le RAJESKRE
dovakeribnastar

a ma cholisaluv, sar tuke priphenel.

12 Bo o RAJ dovakerel oleske, kas kamel,
avke sar o dad le čhaske, saves rado dikhel.

13 Bachtalo hin o manuš, savo arakhla o
godaveripen,
o murš, savo dochudna o achaluvipen.

14 Oda mol buter sar o rup
a dela tut oda, so hin feder sar o somnakaj.

15 Te el godaver hin vzacneder sar o diamanti;
nič, so kames, nane ajso sar o godaveripen.

16 O godaveripen likerel andre jekh vast o baro
dživipen

a andre dujto o barvalipen the e slava;

17 leskre droma tut dena o šukar dživipen
a leskre chodniki tuke anena o smirom.

18 O godaveripen hin o stromos le dživipnaskro
olenge,

ko pes lestar chuden,

a požehñimen hine, save pes lestar likerem.

19 Le godaveripnaha o RAJ zathoda la phuvakre
zakladi

a o ñebos ačhada la godaha.

20 Peskra godaha diña,

hoj o bare paña te demen avri andral e phuv

a andral o chmari te perel o brišind.

21 Čhavo miro, liker tut le godaveripnastar the
le achaluvipnastar;

šoha lenge ma domuk, te džan tutar het:

22 Dena tut o dživipen

a anena tuke e pačiv anglo manuša,

23 avke phireha andro smirom

a o pindro tuke na poddžala.

24 Rači, sar džaha te sovel, na daraha tut

a soveha tuke andro smirom.

25 Na mušines te daral, hoj pes jekhvaresto
vareso ačhela,

abo te daral le burkendar, so aven pro bijede-
vleskre.

²⁶ Bo o RAJ ačhela pal tiri sera
a na mukela tiro pindro te uštarel andre pasca.

O kamiben ko aver manuša

²⁷ Te tut hin pre oda,
pomožin le manušenge, save peske oda za-
služinen.

²⁸ Ma phen tire susedaske:
„Dža, av pale tajsa a dava tut,“
te oda hin paš tu.

²⁹ Ma gondolin, sar te dukhavel varekas,
ko dživel pašes paš tu a pačal tuke.

³⁰ Ma vaker pre ñikaste ča avke,
te tut na kerđa nič nalačo.

³¹ Ma zavidzin le manušeske, savo pes marel,
a ma ker avke sar ov,

³² bo o RAJ kajse manušen našti avri ačhel,
ale hino prijatelis le čačipnaskre manušenca.

³³ O prekošiben le RAJESKRO hin pro kher le
bijedevleskro,

ale o kher le čačipnaskro ela požehñimen.

³⁴ O RAJ asal avri olen, save asan,
no le pokornen del peskri milost.

³⁵ O godaver manuša chudena e pačiv,
ale o diline peske lena e ladž.

4

Le dadeskro dovakeriben

¹ Čhave mire, šunen le dadeskro sikaviben;
te dena pozoris, achaluvena, so hin godaver.

² Oda, so tumen me sikavav, hin lačo,
vašoda ma omuken oda.

³ The me somas cikno čhavoro le dadeskro,
ča jekhoru mira dakro,

⁴ miro dad man sikavelas a phenda:

„Liker mire lava andro jilo,
doliker mire prikazi a dživeha.

⁵ Dochude o godaveripen the o achaluvipen!
Ma bister pre mire lava a ma visar tut olestar, so
vakerav.

⁶ Ma muk o godaveripen a chrañinela tut,
kam les a stražinela tut.

⁷ Ešebno godaveripen, so šaj keres, hin kada:
Dochude o godaveripen
a cin tuke o achaluvipen vaš savoro, so tut hin.

⁸ Kam o godaveripen a kerela tutar baro,
obchude les a dela tut pačiv.

⁹ Thovela tuke pro šero o šukar vencos
a dela tut e vzacno koruna.“

¹⁰ Šun man, čhavo miro,
prile mire lava
a dživeha but berš.

¹¹ Me tuke sikadom o godaveripnaskro drom
a ligendom tut le čačipnaskre chodņikenca.

¹² Sar phireha, na zaačhavela tut nič;
te denašeha, na podđžala tuke o pindro.

¹³ Chude tut zorales mire sikavibnastar, ma
domuk les te džal het,
stražin tuke les, bo hino tiro dživipen.

¹⁴ Ma dža pro chodņikos le bijedevleskre
manušengro
a ma phir pal o drom le nalače manušengro.

¹⁵ Obdža oda drom a ma phir odarik,
visar tut a dža avre dromeha.

16 Bo on na džana te sovel, te na kerena o nalačhipen,
našči zasovena, medik varekaske na podthovena
o pindre.

17 O bijedevleskeriben hin lenge sar o maro
a o mariben sar e mol.

18 O chodňikos le čačipnaskerengro hino sar o
tosaraskro kham,
so švicineļ zoraleder the zoraleder medik nane
o džives.

19 O chodňikos le bijedevleskerengro hin sar
baro kalipen,
a vašoda na džanen, pre soste šaj peren.

20 Čhavo miro, de pozoris pre mire lava
a šun mištes, so tuke vakerav!

21 Liker tuke len anglo jakha
a garuv len andro jilo.

22 Kala lava hine o dživipen olenge, ko len
arakhen,
a hine pro sastipen cale lengre țeloske.

23 Nekbuter savorestar tuke chraňin tiro jilo,
bo lestar avel o dživipen.

24 Le avri o klamišagos andral tiro muj
a de tutar het o vušta, so na vakeren o čačipen.

25 Tire jakha mi dikhen anglal peste
a te na dikhen avrether pre sera.

26 Rovňin avri o chodňikos tire pindrege
a savore tire droma ena zorale.

27 Ma dža pre čači aňi pre baļogňi sera
a ma uštar tire pindreha andro nalačhipen.

5

Ma dža pal aver džuvli

- ¹ Čhavo miro, šun mištes miro godaveripen
a visar tiro kan paš mire lava, hoj te achalos.
- ² Avke tut džaneha mištes te likerel
a le lavenca sikaveha, hoj tut hin o prindžaripen.
- ³ Pal o vušta la avra džuvlake čuľal o medos
a lakri čhib hiňi hladko sar olejos,
- ⁴ ale pro koňec hiňi kirko sar e palina
a ostro sar e šablá, so čhinel pal soduj seri.
- ⁵ Lakre pindre lidžan andro meriben
a lakre kroki tele andro Šeol.
- ⁶ Oj na ačhel pro drom, so lidžal ko dživipen,
ale phirel banges a aňi olestar na džanel.
- ⁷ Vašoda akana, čhave mire, šunen man
a ma visaren tumen het olestar, so tumenge
phenav.
- ⁸ Ačh đur kajsa džuvlatar
a ma dža aňi paš o vudar lakre khereskro!
- ⁹ Bo te oda kereha, našaveha tiri pačiv paš aver
džene
a o bijileskro manuš tuke lela o dživipen;
- ¹⁰ aver džene lena tiro barvalipen
a oda, pre soste tu kerehas, ela aver dženeskro.
- ¹¹ Paš o meriben jojčineha dukhatar,
sar tuke o nasvaliben chala calo telos.
- ¹² Palis pheneha: „Sar na kamavas, hoj mange te
dovakeren!
Na davas mange ňikastar te phenel!
- ¹³ Soske na kamavas te šunel mire učitelēn?
Soske na šunavas olen, ko man kamenas te
sikavel?
- ¹⁴ Akana som jekhwareste calkom zňičimen

a teledikhlo maškar amare manuša.“

Te kamel peskra romňa

¹⁵ Pi o paňi andral tiri chaňig,

o paňi, so avel andral tiri chaňigori!

¹⁶ Kames, hoj pes tire prameňa te rozčhiven avri
pro ulici?

Soske te rozdes tiro kamiben avre džuvlence
andro foros?

¹⁷ Tiro kamiben hino ča prekal tiri romňi;
ma de les avra džuvlake!

¹⁸ Av požehňimen tire prameňistar

a radisaľuv tira romňatar, savaha sal
terňipnastar!

¹⁹ Oj hiňi šukar a lachi sar e terňi srnka!

Lakre kolina tuke mi anen furt o radišagos;
domuk lakre kamibnaske, hoj tut te zalel.

²⁰ Čhavo miro, soske te des tiro kamiben avra
džuvlake?

Soske te obchudes avra džeňa?

²¹ Se o RAJ dikhel pre dojekh tiro drom

a džanel savore tire krokendar.

²² Le bijedevleskres dochudena leskre
nalačhipena;

ela phandlo andro puta peskre binengre.

²³ Kajso manuš merela, bo na phendä „Na“
peskre žadoscenge

a ela našado vaš peskro baro diliňipen, so kerďa.

6

Ma zaručín tut

¹ Čhavo miro, te tut zaručindal vaš tiro susedas
a phandľal tut andre zmluva vaš aver manuš;

2 te tut zachudňal andre oda, so vakerehas le
 mujeha,
 a zakerdal tut andro lava, so phendal;
 3 ta ker kada, čhavo miro, hoj tut te zachrañines,
 bo dochudňal tut tel e zor avre dženeske:
 Dža a igen tut leske mang, hoj tuha te zrušinel e
 zmluva;
 4 ma de te sovel tire jakhenge
 a ma dža te pašlol, medik leha na vakereha!
 5 Le tut avri olestar, sar e srnka denašel le
 polovňikoske,
 sar o čiriklo lecinel andral o vasta oleske, ko les
 chudel.

Pal o leňivo manuš

6 Tu, so sal leňivo, dža ko mravci,
 dikh o dromora le mravcengre a sikľuv!
 7 Kajte len nane vodčas abo velitelis,
 a ñiko pre lende na ačhel pre buči,
 8 ñilaje peske skiden o chaben,
 a sar hin e žatva, sthoven peske o maro.

9 Leňivconu, dži kana kames te pašlol?
 Kana ušteha andral o soviben?
 10 Te tuke phenes: „Mek sikra mange sovav, mek
 sikra mange pašľuvav,
 sikra mange prethovav o vasta a odpočovinav
 mange,“
 11 akor jekhvareste pre tu avela o čoripen sar o
 zbujňikos
 the e bokh sar o vizbrojimen murš.

Pal o bijedevleskro manuš

12 O bijedevleskro the nalačo manuš hin oda,
 ko furt vakerel o klamišagos,

13 džmurkinel la jakhaha,
le pindreha del te džanel
a sikavel le angušteha;

14 andre peskro previsardo jilo furt gondolinel,
sar te kerel o nalačhipen
a všadzik rozlidžal o vesekeđišagi.

15 Vašoda pre leste avela jekhvareste o baro
nasvaliben,
ela zničimen a nič leske na pomožinela.

Oda, so džunglol le RAJESKE

16 Šov veci o RAJ našti avri ačhel,
efta veci leske džunglol:

17 O barikane jakha;
e falošno čhib;
o vasta, so čhoren avri o ņevinno rat;

18 o jilo, so gondolinel avri o nalačhipen;
o pindre, so igen sidaren te kerel o nalačo;

19 o falošno švedkos, savo vakernel o klamišagos,
the oda manuš, savo rozlidžal o vesekeđišagi
maškar o phrala.

Ma ker o lubipen

20 Čhavo miro, doliker o prikazaŋja tire dadeskre
a ma omuk tira dakro sikaviben!

21 Pripchand tuke len pre tiro jilo pro furt
a zaker tuke len pašal tiri meň!

22 Sar džaha, lidžana tut;
sar zasoveha, stražinena tut;
sar ušteha andral o soviben, sikavena tut.

23 Kala prikazaŋja hine sar e lampa, o sikaviben
sar o švetlos,
o dovakeribena la kazňakre hine o drom le
dživipnaskro,

24 so tut chrañinena la nalačha džuvlatar
the le gule lavendar avre muršeskra romñatar.

25 Ma cirde tut pal lakro šukariben andre tiro jilo
a ma de tut lakre jakhenge te sphandel andre.

26 O murš šaj peske cinel la lubña vaš jekh maro,
ale avre dženeskri romñi leske kamel te lel o
vzacno džživipen.

27 Šaj lidžal o murš andre peskri žeba o jagale
angara avke,
hoj peske te na labarel o gada?

28 Abo šaj phirel o manuš pal o jagale angara
avke,
hoj peske te na labarel o pindre?

29 Avke ela oleha, ko džal te pašlol avra
dženeskra romñaha,
sako, ko pes latar chudela, na ela bi o trestos.

30 O manuša na dikhen tele le živañis,
te peske čorel o chaben, sar hino bokhalo;

31 ale te les paš oda chuden, mušinel oda te
visarel pale eftavar,
kajte les oda molahas savoro barvalipen, so les
hin andro kher.

32 Ale oda, ko kerel o lubipen avra džuvlaha,
našada e godi;
ko ada kerel, zničinela pes korkores.

33 Ajsa dženo ela mardo a teledikhlo
a e ladž ačhela pre leste furt.

34 Sar o rom žjarlinel pre džuvli, igen cholisaľol

a na sajinela ole muršes, sar leske džala te del pale.

³⁵ Ov na priačhela pre ñisave love; na dela pes te prepočinel aňi but lovenca.

7

¹ Čhavo miro, liker tut mire lavendar a mire prikazaňja doliker!

² Šun mire prikazi a dživeha.

Chraňin tuke miro sikaviben sar tiri jakh!

³ Phand len tuke pro angušta; pisin len pre tabla tire jileskri!

⁴ Phen la godake: „Tu sal miri pheň,“ a le achaluvipnaske: „Tu sal miri famelija.“

⁵ Ochraňinena tut la avra džuvľatar, lakre gule lavendar.

E nalačhi džuvľi

⁶ Jekhvar dikhavas andral miro kher a prekal e oblaka dikhľom

⁷ terne nagodaver muršen a sas maškar lende jekh ajso, savo našađa e godi.

⁸ Ov peske džalas la ulicaha dži pro agor, phirelas le dromeha pašal lakro kher

⁹ rači, sar o kham zadžalas, sar imar avelas e kali rat.

¹⁰ Jekhvareste angle leste avľa odi džuvľi le budžande gondolišagoha, urđi andro lubikane gada.

¹¹ Kerelas vika a sas bi e ladž, šoha na ačhelas but khere.

¹² Jekhvar sas pre ulica a jekhvar maškar o foros,

pre dojekh rohos užarelas pre varekaste.

13 Obchudňa le terne muršes, čumidľa les
a bi e ladž leske phenda:

14 „Adadžives dolikerďom mire lava, so diňom,
a mek mange ačila mas pal e smiromoskri
obeta.

15 Vašoda avľom avri, hoj tut te arakhav;
igen rodavas a arakhlom tut.

16 Učhardom miro hadžos le lepedenca,
le šukar pochtanenca andral o Egipt.

17 Kerďom, hoj miro hadžos te voňinel pal e
mirha,

pal o aloe the pal e škorica.

18 Av, mačaras pes le kamibnaha dži tosara,
uživinas peske o kamiben.

19 Miro rom nane khere,
geľa pro baro drom.

20 Iľa peha but love
a na avela khere, medik na ela o čhonoru calo.“

21 Pricirdňa les peskre vakeribnaha,
zachudňa les peskre gule lavenca.

22 Jekhvareste džalas pal late sar o bikos, saves
džan te murdarel;

sar o jeleňis, so pes chudel andre pasca,

23 saveske o šipos predžal prekal o per;

sar o čiriklo, so lecinel andre sita
a na džanel, hoj leske džal pal o dživipen.

24 Čhavo miro, akana man šun
a de pozoris pro lava mire mujeskre:

25 Tiro jilo te na džal pre lakre droma,
ma phir pal lakre chodňiki.

26 Angle late sas but murša dukhade pro meriben;
murdarde sas ajci džene, hoj pes aňi na del te zgenel.

27 Lakro kher lidžal andro than le mulengro;
ko džala andre, merela.

8

O godaveripen vičinel

1 Či o godaveripen na vičinel?

Či na del o achaluvipen te šunel peskro hangos?

2 Ačhel upre pro nekučeder thana,
ode, kaj pes o droma prephanden,

3 the ode, khatar pes avel andro foros,
paš o brani zoraes vičinel:

4 „Pre tumende vičinav, manušale!

Savore manušale pro svetos, šunen miro hangos!

5 Tumen, ko san bi e godi, siklon te achalol!

Tumen, ko san diline, siklon te rozprindžarel!

6 Šunen man, bo vakerav, so igen kempel;
phundravav mire vušta a phenav, so hin
spravno.

7 Me furt vakerav o čačipen,
bo džunglöl mange te vakerel o nalačhipen.

8 Savore mire lava hine čačipnaskre,
nane previsarde aňi bandararde.

9 O godaver manuš achalol savore mire lava
a oleske, kas hin o prindžaripen, hine čače.

10 Te prilel miro dovakeriben hin feder sar te
prilel o rup

a te achalol hin buter sar o žužo somnakaj.

11 Bo o godaveripen mol buter sar o šperki,

nič, so kames, nane ajso sar ov.

O godaveripen vakerel pal peste

12 Me, o godaveripen, bešav jekhetane la sasta godaha,

hin man o achaluvipen a džanav te rozprindžarel.

13 Te vareko daral le Devlestar, našti avri ačhel o nalačo.

Me, o godaveripen, našti avri ačhav o baripen, aňi te pes vareko lidžal upre,

aňi o nalačipen, aňi o vušta, so klaminen.

14 Me dav e rada the e lači godi,

me som o achaluvipen a mande hin e zor.

15 Me pomožinav le kralenge te kralinel

a le vodcenge te kerel o lače zakoni.

16 Mira pomocaha vladňinen o vladara, o bare raja the savore čačipnaskre sudci.

17 Me kamav olen, ko man kamen,

a ola, ko man čačes roden, man arakhen.

18 Paš ma arakhena o barvalipen the e pačiv, o barvalipen, so ačhel, the o spravodlišagos.

19 Oda, so tut me dava, mol buter sar o žužo somnakaj

a hin feder sar o nekžužeder rup.

20 Me phirav pal o čačipnaskre droma,

pal o spravodliva chodňiki,

21 hoj te dav o barvalipen olen, ko man kamen,

a te pherdžarav lengre pokladňici.

Khatar avel o godaveripen

22 O RAJ man stvorinda anglal savoreste,

anglal savore peskre buča, imar čirla angloda.

23 Somas stvorimen ešebnovarestar,

pro agor savoreske, sar mek na sas e phuv kerdi.

²⁴ Ulilom sigeder, sar sas kerde o oceani,
sar mek o prameña na prečhordonas le pañeha.

²⁵ Mek angloda, sar sas rozthode o verchi,
sigeder, sar sas o brehi, me ulilom.

²⁶ Somas imar akor, sar mek na sas stvorimen e
phuv, añi lakre mali,
añi o ešebno prachos la phuvakro.

²⁷ Me somas ode, sar thovelas o ñebi pre peskro
than,
sar merinelas avri e hrañica maškar o moros the
o ñebos,

²⁸ sar rozthovelas o chmari pro ñebos,
sar phundrađa o prameña, hoj te pherdžaren o
bare paña.

²⁹ Me somas the ode, sar kerđa o hrañici le
moroske,
hoj te na prečhordon o paña dureder, sar lenge
prikazinda,

a the ode, kaj merinelas o zakladi la phuvakre.

³⁰ Ačhavas paš leste sar o majstros la bučakro.
Džives so džives leske keravas o radišagos
a paš leste radisaľuvavas furt.

³¹ Sas mange igen pre dzeka leskro svetos
a radisaľuvavas le manušendar.

Bachtalo, ko arakhel o godaveripen

³² Avke akana, čhavale, šunen man!
Bachtale hine ola, ko phiren pal mire droma.

³³ Šunen mištes, so tumen sikavav, a aven
godaver!

Ma odčhiven tumendar miro sikaviben!

³⁴ Bachtalo manuš, ko man šunel,
oda, ko hino paš miro vudar sako džives

a užarel pre ma paš mire brani.

³⁵ Bo ko man arakhel, arakhel o dživipen
a ela le RAJESKE pre dzeka.

³⁶ No ko man na arakhel, dukhavel korkoro pes
a savore, save man našti avri ačhen, kamen o
meriben.“

9

O godaveripen vičinel pre hoscina

¹ O godaveripen peske ačhađa kher
a kerđa andre efa slupi.

² Murdarđa le dobitkos, mišindā e mol,
pripravindā o chaben pro skamind

³ a bičhađa avri peskre služken,
hoj te vičinen pal o nekučeder than le foroskro:

⁴ „Kas nane o prindžaripen, mi avel kade!“
Olenge, ko hine bi e godi, phenel:

⁵ „Aven, chan mire chabenestar
a pijen la molatar, so mišindom.

⁶ Omuken o nagodaveripen a dživena,
phiren pal o drom, so tumen dela godi.“

⁷ Te sikaveha oles, ko peske kerel pheras sa-
vovestar, chudeha lestar ladž.

Te dovakereha le nalače manušeske,
dukhavela tut.

⁸ Te pokarhineha oles, ko peske na del te phenel,
našti tut avri ačhela,
ale te pokarhineha le godaverones, kamela tut.

⁹ De godi le godaverones a ela meksa
godavereder,
sikav le čačipnaskres a džanela buter.

10 O godaveripen chudel la sveta daraha anglo
RAJ,

a te prindžareha le Svetes, akor achaloa.

11 Me, o godaveripen, tuke dava te dživel buter
dživesa

a dothovava tuke o berša pro dživipen.

12 Te aveha godaver, ela oda pre tiro lačo,
ale te asaha olestar, tu korkoro cerpineha.

The o diliņipen vičinel pre hoscina

13 O diliņipen hin sar e džuvli, savi kerel vika,
ņikastar pes na kerel a na ladžal.

14 Bešel peske paš o vudar paš peskro kher,
pro nekučeder than andro foros,

15 a vičinel le muršen, save odarik predžan;
save džan rovnones pal peskre droma:

16 „Ko na achaloł, mi avel kade!“

A olenge, ko hine bi e godi, phenel:

17 „O čordo paņi hino gulo

a o chaben, so chas počoral, hino igen lačo.“

18 Ale on na džanen, hoj ola, ko džan ke late,
meren

a hoj lakre hosci imar hine dži tele andro than le
mulengro.

10

Le Šalamunoskre privakeribena

1 Kala hine le Šalamunoskre privakeribena:
O godaver čhavo anel le dadeske radišagos,
ale o nagodaver čhavo kerel pharipen la dake.

2 O barvalipen, so dochudes nalačipnaha, tuke
na ela pre chasna,

no o spravodlišagos tut lel avri andral o meriben.

³ O RAJ na mukela le čačipnaskres te bokhalol, ale le nalačenge na domukela te chudel oda, so kamen.

⁴ Te aveha lenivo, aveha čoro, no te kereha e buči mištes, barvaloha.

⁵ Ko skidel o ulípen nilaje, hino godaver čavo, ale o čavo, savo prekal e žatva sovel, hino pre ladž.

⁶ Pro čačipnaskro manuš bešela baro požehnañje, ale o mariben hin garudo pal o lava le nalače manušengre.

⁷ O lače manuša ena leperde pro požehnañje, ale o nav le bijedevleskro kirňola.

⁸ O godaver prilel le jileha o prikazi, no ko vakerel o diliñipen, zñičinela pes korkores.

⁹ O pačivalo manuš phirel bi e dar, ale pre oda, ko phirel napačivalones, pes avela avri.

¹⁰ Ko džmurkinel la jakhaha, anel avreske dukh, a ko vakerel o diliñipen, ela zñičimen.

¹¹ O vušta le čačipnaskre manušeskre hine o prameñis le džživipnaskro, ale o vušta le bijedevleskre manušengre garuven o nalačipen.

¹² Te pes našti avri ačas, ena o vesekeđišagi, no o kamiben učharel andre savore nalačipena.

¹³ Andral o vušta olenge, ko achalón, avel o godaveripen, ale ola, ko na achalón, ena marde la pacaha.

14 Ola, ko hine godaver, skiden upre o
prindžaripen,
no o vakeriben le dilineskro anel pharipen.

15 O barvalipen chrañinel le barvalen sar o muri
le foros,
ale le čoren zničinela o čoripen.

16 O počiniben le čaćipnaskro hin o dživipen,
no o binos lidžal ča ko buter bini.

17 O dživipen ela oles, ko prilel o dovakeriben,
ale ko na prilel o dovakeriben, našavel o drom
ko dživipen.

18 Oda, ko garuvel andre, hoj varekas našti avri
ačhel, hino klamaris.
Ko vakerel o pletki, hino dilino.

19 Ko vakerel but, šaj phenel vareso nalačo,
ale ko zlikerel peskre vušta, hino godaver.

20 Oda, so vakerel o čaćipnaskro, hin sar o žužo
rup,
no oda, so gondolinen o bijedevleskre, na mol
nič.

21 O čaćipnaskre vušta čalaren but manušen,
ale o diline meren, bo na achalon.

22 O požehnañje le RAJESKRO barvalarel
a na anel ñisavo pharipen.

23 Le dilineske hin pre dzeka te kerel o
nalačipen,
ale o godaver arakhel o radišagos andro
godaveripen.

24 O čaćipnaskre chudena, so peske mangel,
no le binošenge pes ačhela oda, sostar pes
nekbuter daran.

25 Sar avela e bari balvaj, o binošno na obačhela,
ale o čaćipnaskro ačhela furt zoraes.

26 Sar hin o šut le dandenge a o thuv le jakhenge,

avke hin o leňivo olenge, ko les den te kerel buči.

²⁷ E sveto dar anglo RAJ tut dela buter te dživel, ale o berša le bijedevleskre manušengre ena charneder.

²⁸ E nađej le spravodlivengri anel o radišagos, no o užaripen le nalačengro našlola.

²⁹ O drom le RAJESKRO hin o hrados prekal o žužo manuš, ale zničinel olen, ko keren o nalačhipen.

³⁰ O čačipnaskro pes šoha na čhalavela, no o bijedevleskre na ačhena andre phuv.

³¹ Andral o čačipnaskro muj avel o godaveripen, ale e previsardi čhib ela čhimen avri.

³² O čačipnaskre vušta džanen te vakerel šukar lava, ale o bijedevleskre vušta vakeren ča oda, so hin previsardo.

11

¹ Le RAJESKE džunglöl oda, ko važinel falošne, ale o vahi, so važinen mištes, leske hin pre dzeka.

² Sar avel o baripen, avel the e ladž, no godaver hin oda, ko hino pokorno.

³ Le lačhen lidžal o pačivaliben, ale o napačivale ena zničimen peskre klamišgoha.

⁴ O barvalipen tut na zachrañnela andre oda džives, sar avela le RAJESKRI cholì, no o spravodlišagos tut lela avri andral o meriben.

⁵ O čačipnaskro dživipen rovñinel avri o drom le lačhe manušeske,

ale o bijedevleskre manuša perena vaš peskro nalačo dživipen.

⁶ O spravodlišagos zachrañinel le pačivalen, ale le napačivalen zachudel e pasca lengre nalače žadoscengri.

⁷ Sar merel o nalačo, merel leha the leskri nađej a oda, pre soste užarel, ela pre ñisoste.

⁸ O čačipnaskro hino avriilo andral o pharipen, ale o nalačo manuš zalela leskro than.

⁹ O bijedevleskro šaj zñičinel avres peskre lavenca, ale o čačipnaskre ena zachrañimen peskre achalu vipnaha.

¹⁰ Sar hin bach le čačipnaskren, o foros radisaľol, a sar merel o nalačo manuš, radišagostar kheel.

¹¹ Sar o čačipnaskre žehñinen le foroske, o foros barol, ale o vakeriben le nalačengro o foros musarel.

¹² O nagođaver le vakeribnaha tele dikhel avren, ale o gođaver manuš hino čhit.

¹³ Ko vakerel o pletki, phenel avri o garuđipen, ale kaske pes del te pačal, likerel oda andre pesté.

¹⁴ O narodos perela, te les na ela, ko te lidžal: Leskri zachrana hin andro but lače vodci.

¹⁵ Ko pes zaručinel vaš o cudzo dženo, igen cerpinela.

Ko pes na zaručinel vaš aver, hino chrañimen.

¹⁶ La džuvľa, so hiñi lačhejileskri, den o manuša pačiv,

ale o maribnaskre dochuden ča o barvalipen.

- 17 Te o manuš hino lačhejileskro, kerel mištes korkoro peske,
ale te o manuš hino bijileskro, dukhavel pes korkores.
- 18 O bijedevleskro chudela o klamišagoskro počiniben,
ale oda, ko kerel čačipnaha, chudela o čačikano počiniben.
- 19 O spravodlišagos čačes lidžal andro dživipen,
ale ko kamel te kerel o nalačhipen, merela.
- 20 O RAJ našti avri ačhel olen, kaskre jile hine previsarde,
ale pre dzeka leske hine ola, ko furt keren oda, so hin lačho.
- 21 Oda hin čačes avke, hoj o RAJ marela le nalače manušen,
ale o čhave le spravodlive manušengre ena zachrañimen.
- 22 Sar e somnakuñi angrusi le baleske andro nakh
avke hin o šukariben la džuvlake, sava nane ñisavi pačiv.
- 23 Oda, so kamen o čačipnaskre, hin pro lačho,
ale te o nalače dochuden, so kamen, sako hino cholamen.
- 24 Varesave manuša den peskre love jilestar a mek len hin buter,
ale varesave manuša izdran pal o love a hine mek čoreder.
- 25 O ščiro manuš barvałola;
a ko del pañi avres, the les dena te pijel.
- 26 O manuša prekošen oles, ko na kamel te bikenel e pšeñica, medik na bikenela vzacneder,

ale o manuša ašaren oles, ko e pšeñica bikenel.

²⁷ E pačiv dena oles, ko čačes rodel o lačo,
ale o nalačhipen avela pre oda, ko les rodel.

²⁸ Ko pes mukel pre peskro barvalipen, perela,
no o čačipnaskre barona sar o zelena prajti.

²⁹ Ko anel o trapišagos andre peskri famelija, na
chudela o dedictvos
a o dilino služinela le godavedereske.

³⁰ O čačipnaskro chala pal o stromos le
dživipnaskro

a o godaver murš zachrañinela o dživipena.

³¹ Te imar o čačipnaskro chudela o počiniben
kade pre phuv,

keci buter o bijedevleskro the o binošno!

12

¹ Oda, ko rado prilel o dovakeriben, kamel o
prindžaripen,

a ko našti avri ačhel o privakeriben, hino dilino.

² O lačo manuš hino le RAJESKE pre dzeka,
ale odsudzinela oles, ko gondolinel pro nalačo.

³ O nalačhipen na dela le manušeske te obačhel,
no o koreñis le lače manušengro pes na
čhalavela.

⁴ E lači romñi hiñi sar e koruna pro šero le
romeske,

ale odi, savi leske kerel ladž, hiñi sar o hñisos
andre leskre kokala.

⁵ O lače gondolinen, sar te kerel oda, so hin
lačo,

no o nalače ča roden, sar varekaha te thovel
avri.

⁶ O lava le nalače manušengre hine sar e pasca,
so užarel te murdarel,

ale o lava le lačhengre zachrañinen.

⁷ O nalače peren a imar našlon,
no e famelija le lače muršeskri ačhela furt.

⁸ Ašaren le manušes, te les hin godi,
ale dikhen tele oles, kas hin previsardo jilo.

⁹ Feder hin oda, ko nane baro manuš a hin les
sluhas,

sar oda, ko pes lidžal upre a nane les so te chal.

¹⁰ O lačo pes starinel pal peskro dobitkos,
ale o nalačo hino ke lende bijileskro.

¹¹ Ko kerel pre peskri mała, čalola le marestar,
no oda, ko del peskro časos pre chocsoste, hino
bi e godi.

¹² O nalačo manuš igen džal pal oda, so hin le
nalačen,
ale o koreñis le lačhengro anel ulipen.

¹³ O nalačo manuš pes chudela andre pasca le
nalače lavenca, so vakerel,
no o lačo pes lela avri andral o pharipen.

¹⁴ O godaver lava anen but lačhipen oleske, ko
len vakerel,
a e phari buči leske anel o počiñiben.

¹⁵ Le dilineske pes dičhol leskro drom lačo,
ale o godaver šunel e rada.

¹⁶ O dilino sikavel peskri choľi takoj,
no o godaver peske na kerel nič, sar leske
dophenen.

¹⁷ O lačo švedkos vakerel o čačipen,
ale o falošno phenel o klamišagos.

¹⁸ Oda, ko vakerel bi e godi, sar te džubindahas
la šablaha,

no o godaver sastarel peskra čibaha.

¹⁹ O čačipen likerela pro furt,

ale o klamišagos ča pro sikra.

²⁰ Olen, ko gondolinen te kerel o nalačo, hin o klamišagos andro jilo,

no olen, ko anen o smirom, hin o radišagos.

²¹ Le lačheske pes na ačhela nič nalačo, ale le nalačhes ela furt pharipen.

²² O vušta, so klaminen, džungl'on le RAJESKE, no pre dzeka leske hin ola, ko dolikeren o lav.

²³ O godaver na vakerel sig, so džanel, ale o jilo le dilineskro čhivkerel avri o diliñipen.

²⁴ Olendar, ko keren lači buči, ačhen vodci, no olendar, ko hine leñiva, ačhen otroka.

²⁵ O starišagos andro jilo ispidel le manušes tele, ale o šukar lav les hazdel upre.

²⁶ O spravodljivo manuš anela peskre prijatel'is pro lačo drom,

no o bijedevleskro pes pre peskro drom našavel.

²⁷ O leñivo peske na tavela aňi o mas le džvirostar, so chudňa, ale oda, ko kerel mištes buči, dochudela o baro barvalipen.

²⁸ O čačipnaskro drom lidžal andro džživipen; pre oda chodňikos nane o meriben.

13

¹ O godaver čhavo šunel, sar les o dad bararel avri,

ale oda, ko peske kerel pheras savorestar, na prilel o dovakeriben.

² O lačo manuš chala o ovocje peskre lače lavengro,

no olenge, ko kamen te thovel avri, džal ča pal o mariben.

³ Oda, ko peske del pozoris pre čhib, chrañinel peske o dživipen,

ale oda, ko sig vakerel, zñičinela pes korkores.

⁴ O leñivo manuš peske žadinel a nane les nič, no oles, ko kerel mištes buči, ela savoro, so kamel.

⁵ O lačno manuš našti avri ačhel o falošna lava, ale o nalačno kerel oda, so hin džungalo a bi e ladž.

⁶ O spravodlišagos chrañinel oles, ko dživel čačipnaha, no o nalačhipen zñičinela le binošnes.

⁷ Vareko pestar kerel barvalo a nane les nič; aver dženo pestar kerel čoro, ale hin les pherdo barvalipen.

⁸ O barvalo peske šaj počinel, hoj les te na murdaren, no o čoro pes na mušinel oleha te trapinel.

⁹ O čačipnaskro hino sar o švetlos, so švicinel zorales, ale o nalačno hino sar e lampa, so murdalol andre.

¹⁰ O baripen anel ča o mariben, no ola, ko peske den te phenel, hine godaver.

¹¹ O barvalipen skidlo napačivalones cikñola, ale oleske, ko peske skidel po sikra, barola.

¹² Te pes na ačhel oda, pre soste pes o manuš zmukel, leskro jilo nasvalol, ale te chudel, so igen mangelas, hin leske oda sar o stromos le dživipnaskro.

¹³ Ko na prilel e lačni rada, zñičinela pes korkores, ale oleske, ko likerel o prikazañje, ela počimen.

14 O sikaviben le godavereskro hin o prameňis
le dživipnaskro,
lela tut avri andral o meribnaskre pasci.

15 O lačo rozsudkos hin pre dzeka le
manušenge,
ale o drom le napačivalengro lidžal andro
meriben.

16 Dojekh godaver manuš gondolinel, medik
vareso kerel,
no o dilino rozlidžal o diliņipen.

17 O nalačo poslos kerel pharipen,
ale o pačivalo anel o smirom.

18 Oda, ko na prilel o sikaviben, ela čoro the
andre ladž,
no oda, ko prilel o dovakeriben, chudela e pačiv.

19 Sar šukares hin, te chudes oda, so tuke andro
jilo manges.

O diline pes na kamen te visarel le
nalačipnastar.

20 Ko phirel le godaverenca, ela godaver,
no ko pes likerel le dilinenca, namištes doperela.

21 Le binošnen hin e bibach všadzik, kaj džan,
ale o lače ena počimen le lače vecenca.

22 O lačo manuš zamukela o đedictvos peskre
vnučatenge,
no o barvalipen le binošneskro chudela o
čačipnaskro manuš.

23 Pherdo ulipen šaj barol pre maľa le čore
manušeske,
ale o načačipnaskre oda savoro lena.

24 Ko na potrestinel peskre čhavores, narado les
dikhel,

no oda, ko les kamel, bararel les avri, medik hino cikno.

²⁵ Le čačipnaskres hin but chaben, hoj te čalol, ale o nalačo hino furt bokhalo.

14

¹ E godaver džuvli budinel peskro kher, ale e dilihi les korkori čhivel tele peskre vastenca.

² Kas hin e sveto dar anglo RAJ, dživel pačivalones,

no kas hin previsarde droma, dikhel les tele.

³ O vakeriben le dilineskro hin e paca pre leskro dumo,

ale o godaver hino chrañimen peskre lavenca.

⁴ Te nane le manušes voli, nane nič andro žlabi, ale le voloskri zor leske anel but ulipen.

⁵ O pačivalo švedkos na klaminel, no o falošno rozlidžal o klamišagos.

⁶ Ko asal le godaveripnastar, šoha les na arakhela,

ale oda, ko hino godaver, lokes siklol.

⁷ Dža het le diline muršestar, bo nane les so tut te sikavel.

⁸ O godaver manuš džanel, so te kerel a so na, ale o dilino peha thovel avri, bo peske ča gondolinel, hoj džanel.

⁹ O diline peske asan, sar keren o binos, ale le Devleske hin pre dzeka ola, ko keren, so hin čačo.

¹⁰ Sako džanel, so les hin andro jilo, či o pharipen vaj o radišagos;

a ņiko aver na džanel, sar pes šunel.

¹¹ O kher le nalačhengro ela zničimen,

ale o stanos le lačhengro, kvitňisaľola.

¹² Varesavo drom pes dičhol le manušeske lačo, no pro koňec lidžal andro meriben.

¹³ Varekana o asaben garuvel e dukh, ale sar o radišagos preačhel, ačhel o pharipen.

¹⁴ O nalačo manuš chala oda nalačo, so kerel, ale oda, ko kerel o lačo, čaľola buter.

¹⁵ O nagodaver pačal savoreske, ale o godaver peske rozgondolinel peskre kroki.

¹⁶ O godaver pes daral a džal het le nalačhipnastar,

ale o dilino olestar na ačhel a sig kerel o veci.

¹⁷ Ko sig cholisaľol, kerel diline veci, a o manuša našti avri ačhena le vibitones.

¹⁸ Le nagodaverenge ačhela o diliňipen, ale o godaver ena koruňimen le prindžaripnaha.

¹⁹ O nalače manuša bandona tele anglo lače a o bijedevleskre bandona anglo brani le čačipnaskerengre.

²⁰ Ňiko na kamel le čore manušes, aňi leskre susedi,

ale le barvales hin pherdo prijatela.

²¹ Binoš hin te dikhel tele le čores, no požehňimen hin oda, ko le čoreske presikavel o lačhipen.

²² Či na bludzinen ola, ko gondolinen te kerel o nalačo?

Ale ola, ko kamen te kerel o lačo, arakhena o jileskeriben the o pačivaliben.

²³ Dojekha phara bučatar tut ela chasna, ale te ča vakeres a nič na keres, ačheha čoro.

²⁴ E koruna le godaverengri hin lengro barvalipen,

ale le dilinen hin pro šero diliņipen.

²⁵ Oda švedkos, savo vakerel o čačipen,
zachraņinel o dživipena,
ale oda, ko klaminel, thovel avri le manušenca.

²⁶ Kas hin e sveto dar anglo RAJ, oles hin e zorali
istota,
the leskre čhave hine tel e ochrana.

²⁷ E sveto dar anglo RAJ hin o prameņis le
dživipnaskro,
le manušen lel avri andral o pasci le merib-
naskre.

²⁸ Le kraliskri slava hin andro but nipi,
ale bijal lende nane nič.

²⁹ O manuš, savo na cholisałol sig, hino igen
godaver,
no oda, ko sig cholisałol, sikavel peskro
diliņipen.

³⁰ O smirom andro jilo hin sastipen prekal o
telos,
ale e žjarlivost hin sar o hņisos andro kokala.

³¹ Ko namištes kerel le čore manušeha, tele
dikhel le Devles, savo les kerđa,
ale oda, ko le čoreske presikavel o lačhipen, del
pačiv le Devles.

³² O nalače manuša zničinen pes korkoren ole
nalače vecenca, so keren,
ale le lače manušen chraņinen o pačivaliben
the o čačipen.

³³ Andro jilo le godavereske bešel o
godaveripen,
ale o diline manuša na džanen nič pal o
godaveripen.

³⁴ O spravodlišagos hazdel upre o narodos,
ale o binos hin pre ladž le narodenge.

³⁵ Le kraliske hino pre dzeka o godaver sluhas,
ale pre oda sluhas, savo kerel ladž, ela
cholamen.

15

¹ O šukar lav odvisarel e choli,
ale o zoralo lav anel bareder choli.

² O vakeriben le godaverengro pricirdel le
manušen te šunel o prindžaripen,
ale le dilinengre vuštendar demel avri o
diliņipen.

³ O jakha le RAJESKRE hine vřadzik,
dikhen pro nalače the pro lače manuša.

⁴ O šukar vakeriben hin sar o stromos le
dživipnaskro,
ale e previsardi čhib dukhavel pro duchos.

⁵ O dilino na prilel le dadeskro sikaviben,
ale ko prilel o dovakeriben, kerel mištes.

⁶ Andro kher le spravodlive manušeskro hin
pherdo barvalipen,
no o love le nalačeske anen o pharipen.

⁷ O vušta le godaverengre rozlīdzan o
prindžaripen,
ale andro jile le dilinengre nane avke.

⁸ Le RAJESKE džunglon o obeti le nalače
manušendar,
ale pre dzeka leske hin e modlitba le čače
manušengri.

⁹ Le RAJESKE džunglol o drom le nalače
manušeskro,
no kamel oles, ko kerel oda, so hin spravno.

¹⁰ Oda, ko omukel o čačo drom, ela zorales
mardo,
a ko na kamel te prilel o dovakeriben, merela.

11 O RAJ dikhel andro than le mulengro* the le meribnaskro†, a keci buter andro jilo le manušengro?

12 Oleske, ko peske kerel pheras savorestar, džunglöl o dovakeriben, aňi na džala pal o godaver te phučel.

13 O radišagos andro jilo rozšvicinel o muj, ale o smutňišagos anel e dukh pro duchos.

14 O jilo le godavereskro rodel avri o prindžaripen, no o vušta le dilinengre pes čalaren le diliňipnaha.

15 Le smutne manušes hin andro dživipen furt pharipen, ale olen, saven hin o radišagos andro jilo, hin furt lače dživesa.

16 Feder te sal čoreder a hin tut e sveto dar anglo RAJ, sar te el tut but barvalipen a leha o pharipen.

17 Feder hin o zeleňinakro chaben andro kamiben, sar o nekfeder mas ode, kaj nane kamiben.

18 Oda, ko sig cholisaľol, anel o vesekedišagi, no oda, ko na cholisaľol sig, anel o smirom.

19 Te sal leňivo, ela tuke phares všadzik, ale te sal pačivalo, na ela tut ňisavo pharipen.

20 O godaver čhavo anel o radišagos le dadeske, no o nagodaver čhavo tele dikhel peskra da.

21 Le nagodaveres hin radišagos andro diliňipen, ale o godaver phirel rovne dromeħa.

* 15:11 E hebrejiko čhib: Šeol † 15:11 E hebrejiko čhib: Abaddon

- 22 Bijal e lači rada nane pre nisoste o plani,
no avena avri akor, sar hin but radci.
- 23 Le manušes hin radišagos, sar odphenel le
lače laveha;
savo šukar hin o lav phendo ipen akor, sar
kampel!
- 24 O godaver manuša phiren pal o drom, so len
lidžal upre andro dživipen
a obdžan o drom, so džal tele andro meriben.
- 25 O RAJ čivela tele o khera le barikanengre,
ale e phuv le vdovengro chrañinela.
- 26 Le RAJESKE džunglöl o nalačo gondolišagos,
no pre dzeka leske hin o lače lava.
- 27 Ko izdral pal o napačivale love, kerel peskra
famelijake pharipen,
ale ko na kamel o prepočiñiben, dživela.
- 28 O jilo le čačipnaskereskro gondolinel, so te
phenel,
no andral o vušta le nalače manušengre demel
avri o nalačhipen.
- 29 O RAJ hino dur le nalačendar a na šunel len,
ale o mangipen le lačhengro šunel avri.
- 30 Te le manušen hin o asaben pro muj, keren
avrengre o radišagos
a o lačo hiros tut dela sastipen andro kokala.
- 31 Te prithoveha tiro kan paš o dovakeriben le
dživipnaskro,
bešeha maškar o godaver.
- 32 Te na priles o sikaviben, tele dikhes pes
korkores,
no te šunes o dovakeriben, aveha godavereder.
- 33 E sveto dar le RAJESKRI tut bararel avri andro
godaveripen,

te aveha pokorno, o manuša tut dena pačiv.

16

¹ O manuš peske andro jilo plañinel, so kerela,
ale o Del phenela, so pes ačhela.

² O manuš šaj peske gondolinel, hoj savoro, so
kerel, hin pro lačo,
no o RAJ džanel, soske o manuš kerel oda, so
kerel.

³ Muk tut pro RAJ savoreha, so keres,
a avela tuke savoro avri.

⁴ Le RAJES hin planos savoreha, so kerel,
a kerđa the le bijedevleskres pre oda džives, sar
ela potrestimen.

⁵ Le RAJESKE džunglöl sako, ko hino barikano
andro jilo;
šaj tuke aves isto, hoj ela mardo.

⁶ O kamiben the e vernost odmukel o binos;
te amen hin e sveto dar anglo RAJ, džaha het le
nalačhipnastar.

⁷ Te le RAJESKE hin pre dzeka le manušeskro
dživipen,
kerela, hoj leskre ñeprijaťela leha te aven andro
smirom.

⁸ Feder hin, te tut hin sikra, so tuke zarodñal
pačivalones,
sar but, so dochudñal napačivalones.

⁹ O manuš peske andro jilo gondolinel avri o
drom,
ale o Del lidžal leskre kroki.

¹⁰ Te o Del lidžal le kralis andro lava,
akor leskre vušta vakerena o čačipen pro sudos.

¹¹ O RAJ kamel o pačivale vahi the o mieri,
hoj pes savoro te bikenavkerel čačipnaha.

- 12 Le kralenge džunglól o binošna skutki,
bo le čáčipnaha o tronos zorałól.
- 13 Le kralen hin radišagos le čáčipnaskre
vuštendar
a kamen olen, save vakeren o čáčipen.
- 14 Te o kralis cholisałól, šaj del varekas te
murdarel,
vašoda les o godaver keren tele.
- 15 Te le kraliske o muj asal, anel oda dživipen,
a leskro lačhipen hin sar o brišind jarone.
- 16 Te dochudel o godaveripen hin feder sar o
žužo somnakaj
a te skidel o achaluvipen hin buter sar o rup.
- 17 O drom le lačhe manušengro obdžal o
nalačhipen,
a chrañinel peske o dživipen oda, ko del pozoris,
kaj džal.
- 18 O baripen lidžal andre pohroma
a o barikano gondolišagos kerela, hoj pereha
tele.
- 19 Feder hin te el pokorno a te avel le čorenca,
sar peske te rozđelinel le barikanenca oda, so
ande andral o mariben.
- 20 Te likereha andro jilo oda, so sikliłal, arakheha
o lačhipen,
a te tut zmukeha pro RAJ, aveha bachtalo.
- 21 Oles, ko achalól, vičinena godaver murš,
a ko vakerel šukares, šaj prevakerel avren pro
lačho.
- 22 Le godaverenge hin o godaveripen o
prameñis le dživipnaskro,
ale le dilinenge hin o diliñipen sar o trestos.

23 Ola, ko hine godaver, gondolinen mištes,
medik vareso phenen,
vašoda šaj prevakeren avren pro lačo.

24 O šukar lava hine sar o medos,
sar o gulipen tira dušake the o sastipen tire
kokalenge.

25 Varesavo drom pes dičhol le manušeske lačo,
ale pro koñec lidžal andro meriben.

26 E bokh le manušes ispidel andre buči,
a leskre bokhale vušta les cirden te kerel.

27 O nalačo manuš rodel, sar te dukhavel avres;
leskre lava labaren sar jag.

28 O previsardo manuš kerel upre pro
vesekedišagos
a o pletkaris rozdelinel le lače prijatelen.

29 O maribnaskro manuš scirdel peskre prijatelīs
a lidžal les le nalače dromeħa.

30 Ko džmurkinel la jakhaha, gondolinel pro
nalačo,
a ko del znañeñje le vuštenca, kamel te kerel o
nalačhipen.

31 O šiva bala hin e šukar koruna,
dochudel pes la čačipnaskre džživipnaha.

32 Feder hin te avel poloko andre chołi, sar te el
hrđinas,
feder hin oda, ko pes zlikerel, sar oda, ko
domarel o foros.

33 O manuša roden prekal o losos so te kerel,
ale o RAJ phenel, so pes ačhela.

17

1 Te chal sikra šuko maro andro smirom hin
feder,

sar te el andro kher pre bari oslava, kaj pes veseke dinel.

² O godaver sluhas vladñinela upral le rajeskro čhavo, savo kerel ladž,
a leskre phralenca chudela o kotor le dedictvostar.

³ O somnakaj the o rup pes prežuzarel andre jag a o jilo le manuškro hino preskušimen le RAJESTAR.

⁴ O nalačo manuš šunel oles, ko vakernel o nalačo,
a o klamaris šunel oles, ko vakernel o klamišagos.

⁵ Oda, ko asal le čorestar, tele dikhel le Devles, savo les kerda;
oda, ko radisałol avrengre pharipnastar, ela mardo.

⁶ O phure manuša thoven baripen andre le čhavengre čhave,
a o čhave thoven baripen andre peskre dada.

⁷ Le dilineske na pasinel te vakernel rajikanes, avke sar le vladcaske na pasinel te klaminel.

⁸ O prepočiñiben dičhol oleske, ko les del, sar vareso, so prianel e bach;
gondolinel peske, hoj sa leske vřadzik avela avri.

⁹ Ko odmukel o nalačhipen, rodel o kamiben, ale oda, ko oda furt leperel, musarel o prijateljstvo.

¹⁰ Le godavereske anel buter chasna jekh dovakeriben,
sar le dilineske šel rani la pacaha.

¹¹ O nalačo manuš rodel ča e vzbura, vašoda pes pre leste bičhavela o meribnaskro poslos.

12 Feder hin te arakhel pes la medvedicaha,
savatar ile le ciknoren,
sar le dilineha akor, sar kerel o diliņipen.

13 O nalačhipen na džala avri andral o kher
oleske,

ko vaš o lačho visarel pale o nalačho.

14 Sar chudel o vesekeđšagos, sar te pes
muklahas avri o paņi andral e hradza,
vašoda preačh, medik na demel zoraes avri.

15 Kala duj veci džunglon le RAJESKE:

Te premukel le vinnovates abo te odsudzinel le
čaćipnaskres.

16 Pre soste hin o love andro vasta le dilineske?
Cinela peske godi? Se oleske na achalol!

17 O prijatelis presikavel o kamiben andro dojekh
časos

a tiro phral tuke pomožinel andro pharipen.

18 Oda, ko našađa e godi, podel peskro vast
a zaručinel pes vaš avreske.

19 Oda, ko pes rado vesekedinel, rado kerel o
binos,

a ko pes furt ašarel*, rodel e zahuba.

20 Oles, kas hin previsardo jilo, na ela bach,
a kas hin e falošno čhib, doperela andre bibach.

21 Ko anda pro svetos le nagodaверes, rovela
a o dad le dilineskro na radisaľola.

22 O radišagos andro jilo tut sastarel,
ale o strapimen duchos šučarel o kokala.

23 O nalačho manuš lel počoral o prepočiņiben,
a vašoda pes na rozhodņinel čaćipnaha pro
sudoss.

* 17:19 E hebrejiko čhib: ko ačhavel e bari brana

- 24 O godaver peske kidel avri te kerel oda, so hin godaver,
ale o dilino furt gondolinel pro všelijaka veci a na džanel, so kamel te kerel.
- 25 O nagodaver čhavo anel peskre dadeske e dukh,
a peskra dake e žala.
- 26 Nane mištes te del te počinel pokuta oles, ko nič na kerda,
aňi te marel le lače manušes vaš o čačipen.
- 27 Oda, ko hino godaver, na vakerel but a oda, ko peske na domukel e cholí, hin o godaver manuš.
- 28 Sar o dilino hino čhit, the ov dičhol sar godaver,
a sar na vakerel, dičhol pes, hoj achalol.

18

- 1 Kaske džal ča pal peskre veci, pes oddelinel avrendar
a na ačhel nisava lača radatar.
- 2 Le dilineske na džal pal oda, či achalol vaj na; ča kamel te phenel peskro.
- 3 O binos the e ladž aven jekhetane, te našaveha e pačiv, aveha teledikhlo.
- 4 O godaver lav hin sar o moros, andre savo našti te dodžal dži tele,
del dživipen sar o paňi, so čulal avri andral o prameňis.
- 5 Nane mištes te chudel paš o vinnovato a le čačipnaskres pro sudos te odčhivel.
- 6 O lava le dilineskre les dochuden furt andro vesekeďišagi,
mangel peske te chudel mariben.

⁷ Oda, so o dilino vakerel, les zničinel;
leskre lava les zachuden andre pasca.

⁸ O lava le pletkariskre hine gulore
a džan dži tele andre džombra.

⁹ O leňivo andre buči
hino phral oleske, so savoro musarel.

¹⁰ Le RAJESKRO nav hin e zoralí veža;
o čačipnaskro andre denašel a hino garudo.

¹¹ O barvalipen hin le barvaleske sar o ohradzi-
men foros;

hin andre leskri godí sar o učo muros.

¹² Angloda, sar o manuš perel, hin o baripen
andro jilo;

e pokora hin anglal e slava.

¹³ Te odphenel varekaske, medik les na šundal
avri,

hin diliņipen a pre ladž.

¹⁴ O manušeskro duchos šaj zlidžal peskro nas-
valiben,

ale ko birinela te zlidžal le dukhade duchos?

¹⁵ O godaver jilo dochudela o prindžaripen
a o godaver kan les rodel.

¹⁶ Te aneha daros le bare manušeske,
otkerela tuke o drom ke leste.

¹⁷ Dičhol pes, hoj hin čačipen oles, ko vakerel pro
sudos ešebno,
medik lestar na phučel oka dujto manuš, ko pre
leste vakerel.

¹⁸ O losos zaačhavel e vika
a maškar o zorale manuša anel o smirom.

¹⁹ Te dochudel pes paš o dukhado phral hin
phareder, sar te dodžal andro ohradzimen
foros;

o vesekedišagi hine maškar o phrala sar o
zakerde brani pro hrados.

²⁰ O manuš čaŀola le lavender, so vakerel,
a kidela upre o ulipen olestar, so avel avri andral
leskre vušta.

²¹ E čhib šaj murdarel abo del o dživipen,
a ola, ko la kamen, chana lakro ovocje.

²² Ko arakhŀa lača romňa, arakhŀa o lačhipen,
bo hino le RAJESKE pre dzeka.

²³ O čoro vakerel pokorne mangipnaha,
ale o barvalo odphenel zorales.

²⁴ Vareko pestar ča kerel, hoj hino amaro pri-
jateljís*,
ale varesavo prijateljís hino pašeder sar amaro
phral.

19

¹ Feder hin o čoro manuš, savo hino pačivalo,
sar o dilino, savo klaminel.

² Nane mištes, te kames te kerel o lačo, ale nane
tut o prindžaripen;
ko sidarel, našavel o drom.

³ Varesavo manuš pes korkoro zničinel peskre
nagođaver skutkenca,
ale palís del e vina le RAJESKE.

⁴ Le barvalen hin but prijateŀa,
ale le čores omukel leskro prijateljís.

⁵ Le falošne švedkos o mariben na obdžala
a oda, ko rozlidžal o klamišagos, na denašela.

⁶ But džene pes gularen le rajikane manušeske
a sako hino prijateljís oleha, ko hino ščiro.

* **18:24** Abo: Varesave prijateŀa hine jekh avreske pro nalačo.

- 7 Le čores našti avri ačhen savore leskre phrala
a the leskre prijateľa les obdžan!
A sar lenca kamel te vakerel, on na kamen.
- 8 Ko dochudel o prindžaripen, rado pes dikhel;
sa avela avri mištes oleske, ko kerel godaha.
- 9 Le falošne švedkos o mariben na obdžala
a oda, ko vakerel o klamišagos, ela zničimen.
- 10 Le dilineske na pasinel te dživel andro baro
barvalipen,
a meksa goreder hin, te o otrokos lidžal le rajen.
- 11 E godi del le manušes o zlikeriben andre cholĭ;
te tuke na keres nič olestar, sar tuke dophenen,
hin oda pre tiri pačiv.
- 12 E cholĭ le kralĭskri hin sar e vika le terne
levoskri,
ale leskro lačhipen hin sar e rosa pre čar.
- 13 O nagodaver čhavo anel o pharipen le
dadeske.
E romņi, savi furt dudrinel, hiņi sar o paņi, so
na preačhel te kvapkinel.
- 14 O kher the o barvalipen amen hin amare
dadendar,
ale e godaver romņi hin le RAJESTAR.
- 15 O leņivišagos lidžal andro zoralo soviben;
o leņivo manuš ela bokhalo.
- 16 Ko dolikerel le Devleskre prikazaņja, dolikerel
peske o dživipen;
ko na ačhel leskre dromendar, merela.
- 17 Ko pomožinel le čoreske, del kečeņ le RAJES
a ov leske počinela pale vaš o lačhipen, so kerđa.
- 18 Barar avri tire čhas, medik pes del,
te oda na keres, zničines les*.

* **19:18** Abo: Ale na avke, hoj les te murdares!

19 Ko hino furt cholamen, zaslužinel peske vaš
oda te počinel,
te leske pomožineha jekhvar, mušineha oda te
kerel pale a pale.

20 Šun e rada a prile, sar tut sikaven,
a pro koñec ačheha godaver.

21 But veci plañinel o manuš andro jilo,
ale e voľa le RAJESKRI pes ačhela.

22 Le manušestar pes užarel, hoj ela pačivalo,
vašoda feder hino o čoro sar o klamaris.

23 E sveto dar anglo RAJ lidžal andro dživipen,
kas oda hin, sovela peske andro smirom a o
nalačhipen pre leste na avela.

24 O leñivo manuš thovel o vast andro čaro,
ale paš o muj imar na dohazdel.

25 Te mareha oles, ko asal savorestar, so hin
lačho,
ta o nagodaver siklola godi;
pokarhin le godaveres a dochudela o
prindžaripen.

26 Oda čhavo, savo trapinel le dades a tradel avri
peskra da,
hino džungalo a pre ladž.

27 Čhavo miro, te preačheha te prilel o dovak-
eriben,
pobistereha oda, so imar džanes.

28 O klamišagoskro švedkos asal avri o sudos,
a o previsarde rado koštolinen o nalačhipen.

29 Pre ola, ko peske keren pheras savorestar,
hin imar pripravimen o tresti,
a pre savore diline o rani pal o dumo.

20

¹ Te pijes but mol the aver pijiben, ačhes sprosto
a kames tut te marel.

Oda, ko mačol, nane godaver.

² E dar le choľamen kralistar hin sar e dar le
zurive ľevostar,
oda, ko les choľarela, šaj našavel peskro
dživipen.

³ Hin pre pačiv le manušeske, te pes zľikerel le
vesekedišagendar,
ale o dilino sig demel avri choľaha.

⁴ Le leňive manušeske pes na kamel te orinel
jesone,
ale sar hin e žatva, rodel a nane les nič.

⁵ Le manušeskre plani hin sar o paňi andre bari
chaňig,
no o godaver manuš džanel oda te lel avri.

⁶ But manuša pes ašaren peskre pačivalibnaha,
ale ko arakhela muršes, saveske pes del te pačal?

⁷ O čačipnaskro ľidžal o žužo dživipen;
bachtale hine o čhave, save pal leste ačhena.

⁸ O kralis, savo bešel pro sudno stolkos,
sprindžarel peskre jakhenca savoro, so hin
nalačo.

⁹ Ko šaj phenel: „Me mange obžuzardom miro
jilo;

nane man ņisavo binos“?

¹⁰ Kaľa duj veci džunglon le RAJESKE:
e falošno vaha the e falošno mira.

¹¹ Imar o čhavoro peskre skutkenca sikavel,
či oda, so kerel, hin lačo the čačo.

¹² O RAJ amenge kerďa jakha, hoj te dikhas,
the o kana, hoj te šunas.

¹³ Ma kam o soviben, hoj te na ačhes čoro!

Ušti, ker buči a čaloha le marestar!

14 „Nane lačo, nane lačo!“ phenel oda, ko
cinel,
no sar džal het, imar pes oleha ašarel.

15 O somnakaj the o vzacna bara hine vzacna,
ale o godaver lava hine vzacneder.

16 Le o gada olestar, ko pes zaručinel vaš o
cudzincos,
a le e zaloha olestar, ko pes zaručindā vaš e
cudzinka.

17 O maro dochudlo le klamišagoha hin igen
lačo,
ale pro koñec pes tuke visarela pre poši andro
muj.

18 Ker tire plani pal e porada;
so buter akor, te džas andro mariben.

19 Oda, ko phirel a kerel pletki, phenel avri o
garude veci,
važoda tut ma liker oleha, ko but vakerel.

20 Ko prekošel le dades abo la da,
oda doperela avke sar e momeli, so rači
murđalol andre.

21 O barvalipen, so dochudes igen sig,
tuke pro koñec na anela o požehnañje.

22 Ma phen: „Dava pale vaš o nalāčhipen!“
Muk tut pro RAJ a rušela vaš tu.

23 Le RAJESKE džungl̄ol oda, ko važinel dvoji-
tones;
e falošno vaha nane lači.

24 Le manušeskre kroki lidžal o RAJ,
akor, sar šaj o manuš achalol peskre dromeske?

25 Gondolin mištes, medik phenes le Devleske,
hoj les vareso deha,
hoj palis te na bajines, so phendal.

26 O godaver kralis avel pre oda, ko hin nalače, a marel len igen zorales.

27 O svedomje le manuškro hin sar e momeli, so diña o RAJ, hoj amenge te švicinel pre savoreste, so gondolinas andro jilo.

28 O verno kamiben the o čačipen chrañinen le kralis; le lačhipnaha zorařarel peskro tronos.

29 O šukariben le ternengro hin lengri zor; no o šiva bala šukařaren le phuren.

30 O mariben the o modrini traden avri o nalačhipen a o rani žužaren le manušes andral.

21

1 Le kraliskro jilo andro vast le RAJESKE hin sar o prudos le paňeskro, visarel les, kaj ča kamel.

2 O manuš peske gondolinel, hoj savore leskre droma hine čače, ale o RAJ dikhel andro jilo, soske oda kerel.

3 Te kerel o čačipen the o pravos hin le RAJESKE buter pre dzeka sar e obeta.

4 O barikane jakha the o jilo, so pes upre hazdel, hin le nalačenge sar lampa, so len lidžal andro binos.

5 Oles, ko hino bučakro, ela savoro pherdo, ale ko sig kamel te barvařol, ačhela čoro.

6 O barvařipen dochudlo klamišagoha našřola sig sar o thuv andre balvaj a hino e meribnaskri pasca.

7 Le bijedevleskren zñičinena lengre maribnaskre skutki,

bo na kamen te kerel o čačipen.

⁸ O drom oleskro, ko kerel o nalačhipen, hino bango,

ale o čačipnaskre keren o lačo.

⁹ Feder hin te bešel pro pados andro kutos sar andre jekh kher la čibala romňaha.

¹⁰ E duša le bijedevleskri igen džal pal o nalačo, leskro prijateljis lestar na chudela ňisavo jileskeriben.

¹¹ Te maren oles, ko asal savorestar, so hin lačo, ta o nagodaver siklola;
te sikaven le godaverones, dochudela o prindžaripen.

¹² O Del, o Čačipnaskro, dikhel, so pes kerel andro kher le nalačeskro a čivel le bijedevleskren andro meriben.

¹³ Ko phandel o kan andre, hoj te na šunel le čores te vičinel, na ela avrišundo, sar ov vičanela.

¹⁴ O daros dino počoral thovel tele e cholí a o prepočiňiben andre žeba la ačhavel.

¹⁵ Le lače manušes hin radišagos, sar dikhel, hoj pes sudzinel čačipnaha, ale le nalače manušenge anel e dar.

¹⁶ O manuš, savo odgeľa la sasta godatar, dochudela pes maškar o mule manuša.

¹⁷ Ko peske kamel te uživinel, ačhela čoro; ko rado pijel e mol a chal o bare chabena, na ela šoha barvalo.

¹⁸ O nalače manuša anen pre peste oda pharipen,

so kamle te kerel le lače manušenge*.

¹⁹ Feder hin te bešel pre pušta

sar la čibala romňaha, savi furt dudrinel.

²⁰ Andro kher ko godaver hin but barvale veci,
ale o dilino rozkerel savoro.

²¹ Ko igen džal pal o lačhipen, pačivaliben the
kamiben,

arakhel o dživipen, o spravodlišagos the e slava.

²² O godaver džala andro foros le zorale
muršengro

a čhivela tele o muri, pre save pes zmukenas.

²³ Ko peske stražinel o vušta the e čhib,
chraňinel pes korkores le pharipnastar.

²⁴ Oda manuš, ko peske kerel pheras savore
lačhipnastar, hino barikano a lidžal pes
upre,

andre peskro baripen ņikastar na ačhel.

²⁵ O leňivo merela, bo ča žadinel
a leskre vasta na kamen te kerel buči;

²⁶ calo džives žadinel buter a buter,

ale o čačipnaskro rozdel ščirones a na sajinel.

²⁷ Le RAJESKE džunglöl e obeta le nalačendar,
a meksa buter, sar pes obetinel le nalače
gondolišagoha.

²⁸ O falošno švedkos ela zaačhado te vakerel pro
sudoss,

ale o pačivalo švedkos vakerela dureder.

²⁹ O nalačo pes kerel, hoj na daral,

ale o čačipnaskro gondolinel pal peskro drom.

³⁰ ņisavo godaveripen aňi ačaluvipen

* **21:18** Abo: O nalačo manuš cerpinela vaš o lačo a o napačivalo vaš o pačivalo.

añi rada tuke na pomožinela, te o RAJ pre tu džala.

³¹ O graj hino pripravimen pro džives le marib-naskro,
ale o viřazstvo del o RAJ.

22

¹ O lačo nav hin buter sar o baro barvalipen, e pačiv hin feder sar o rup the o somnakaj.

² O barvalo the o čoro hine jekh andre kada: Sodujdžene hine stvorimen le RAJESTAR.

³ O godaver manuš dikhel o nalačipen a garuvel pes,

o nagodaver džal dureder a doperela pre oda.

⁴ O počiñiben vaš e pokora the vaš e sveto dar anglo RAJ

hin o barvalipen, e slava the o dživipen.

⁵ O kołaka the o pasci hine pro drom le previsa-arde manušeskro,

ale ko chrañinel peskro dživipen, dural len obdžala.

⁶ Sikav le čhas, sar mek hino ciknoro, a na oddžala olestar añi akor, sar phuroła.

⁷ O barvalo hino raj upral o čore; te varekaske kames love, sal leskro otrokos.

⁸ Ko sadzinel o načaćipen, skidela upre e bibach, a imar na dukhavela avren.

⁹ Ko hino ščiro, ela požehñimen, bo del le čores peskre marestar.

¹⁰ Trade avri oles, ko tele dikhel o čaćipen, a našłola o vesekeđišagos

a preačhela o reptišagos the e ladž.

¹¹ Ko kamel o žužipen andro jilo the o šukar vakeriben,

ela prijatelīs le kraliskro.

12 O RAJ chrañinel oles, ko prindžarel o čačipen* ,
ale o lava le napačivaleskre visarela avri.

13 O leñivo phenel: „Avri hino o ľevos!

Murdarela man pro pľacos!“

14 O vušta la lubňakre hine sar e bari jama,
a oda, pre kaste o RAJ hino cholamen, perela
andre.

15 Le čhavores hin andro jilo te kerel o diliñipen,
ale e paca le dadeskri lestar oda tradela avri.

16 Te trapines le čoren, hoj lendar te barvalos
abo te des o dari le barvalen, ačheha čoro.

O tranda godaver privakeribena

17 Prithov tiro kan a šun o lava le godaverengre;
visar tiro jilo pre mire sikavibena.

18 Ena tuke pro radišagos, te tuke len ľikereha
andro jilo,

a sar tuke kampela, džaneha len te phenel.

19 Adadžives tut sikavav, he, tut,
hoj tut te mukes pro RAJ.

20 Pisindom tuke tranda (30) privakeribena,
andre save hin pherdo godaveripena the radi.

21 Lendar sikloha, so hin lačo the čačo,
hoj mištes te odphenes olenge, ko tut bičhaven
te rodel o čačipen.

22 Ma občorar le čores, bo les nane nič,
a ma trapin les pro sudos.

23 Bo o RAJ vaš leste zaačhela
a lela o dživipen oleske, ko les občorarda.

* 22:12 Abo: Le RAJESKRE jakha chrañinen o prindžaripen.

24 Ma av prijateljís le rušle muršeha,
 aňi ma liker tut le cholámen muršeha,
 25 hoj te na phires pal leskro chodňikos
 a te na peres andre pasca.

26 Ma av jekh olendar, ko podel peskro vast
 a zaručinel pes vaš avreskre dluhi.
 27 Te tut na ela sostar te počinel,
 avena a lena tutar mek the o hadžos.

28 Ma čhalav e čirlatuňi hraňica,
 so zathode tire phure dada.

29 Dikhes varekas, ko džanel mištes te kerel
 buči?
 Ajso dženo služinela le kralenge
 a na kerela chocsave manušenge.

23

1 Te bešeha jekhetane varesave rajeha pašal o
 skamind te chal,
 ma pobister, ko hin anglal tute;
 2 zlíker tut*, te rado but chas.
 3 Ma mang tuke te chal but leskre lače chaben-
 estár,
 bo šaj tut oleha chudel avri.

4 Ma cirde tut igen pal o barvalípen,
 av godáver a preačh oleha.
 5 Bo soča tut le jakhenca zadikheha, imar na ela;
 se jekhvarestes leske barola kridli a ľecinela het
 sar orlos.

* 23:2 E hebrejiko čhib: thov tuke e čhuri pro kirlo

⁶ Oleha, ko hino skupo, ma cha
a ma dža pal leskro lačno chaben!

⁷ Bo ov peske sa andre godi zrachinela a phenela
tuke:

„Cha, pi, keci kames,“ ale andro jilo tuke na
žičinel.

⁸ Oda, so chalal, čhandeha avri
a tire šukar lava, so phendal, ela pre nisoste.

⁹ Le dilineha ma vaker,
bo dikhela tele tire godaver lava.

¹⁰ Ma čhalav e čirlatuňi hraňica
a ma le tuke e phuv le šivotengri,

¹¹ bo o RAJ hino lengro zoralo ochrancas,
ov vaš lenge rušela a ačhela vaš lenge pro sudos.

¹² Visar tiro jilo pro dovakeriben
a tire kana pro prindžaripen.

¹³ Ma dara tut te bararel avri le čhavores,
te les demeha la pacaha, na merela.

¹⁴ Te les demeha la pacaha,
zachraňineha leskro dživipen andral o peklos.

¹⁵ Čhavo miro, te ela tiro jilo godaver,
the miro jilo radisalola;

¹⁶ andre ma ela o radišagos,
sar tire vušta vakerena, so hin čačo.

¹⁷ Te na zavidzinel tiro jilo le binošenge,
ale feder kereha, te phireha andre sveto dar
anglo RAJ sako džives,

18 bo užarel tut bachtalo dživipen,
a oda, pre soste tut zmukes, na ela zbitočno.

19 Šun, čhavo miro, av godaver
a tiro jilo mi džal rovne dromeħa:

20 Ma liker tut le pijakenca, so pijen but mol,
aňi olenca, so našti dočalon pro mas,

21 bo o pijakos the oda, ko but chal, ačhena čore;
te ča soves the chas, ela tut ča čhingerde gada.

22 Šun tire dades, bo ov tut diňa dživipen,
a ma dikh tele tira da, sar phuroła.

23 Cin tuke o čačipen a ma biken les,
cin the o godaveripen, o dovakeriben the o
achaluipen.

24 Baro radišagos hin le dades le čačipnaskre
čhastar,
a oda, ko andā pro svetos le godaveres, radisałol
lestar.

25 Mi radisałol tiro dad the tiri daj,
a mi thovel baripen odi, so tut andā pro svetos.

26 De mange, čhavo miro, tiro jilo
a tire jakħa mištes mi dikhen pre mire droma,

27 bo e lubňi hiňi sar e bari chev,
a e cudzo džuvli hiňi sar e saňi chaňig:

28 Oj pre tu užarel sar o zbujňikos
a but muršendar kerel napačivalen.

29 Kaske vigos a ko furt cerpinel?
Ko pes vesekedinel? Ko furt dudrinel?
Kas hin o zbitočna modrini?
Kaske lołon o jakħa?

- ³⁰ Olenge, ko pijen but mol,
olenge, ko džan te koštolinel e mišimen mol.
- ³¹ Ma dikh pre mol, hoj lolol,
blištisalol andro poharis a šukares džal tele le
kirleha!
- ³² Bo pro koñec tut danderela sar o sap
a štípinela sar e zmija.
- ³³ Tire jakha dikhena čudna veci,
našti gondolineha mištes a na vakereha žužes
- ³⁴ a aveha sar oda, ko peske pašlol pre lođa
maškar o moros,
sar oda, ko sovel upre pro stožjaris.
- ³⁵ Pheneha tuke: „Demade man, ale na džanavas
olestar;
marde man, ale nič na šundom.
Kana uščava, hoj te pijav pale?“

24

- ¹ Ma zavidzin le nalačhe manušenge
a ma kam lenca te avel,
- ² bo le jileha gondolinen pro mariben
a le vuštenca vakeren, sar te dukhavel avren.
- ³ La godaha pes ačhavel o kher
a le achaluvipnaha pes zoraľarel
- ⁴ a le prindžaripnaha pherdon o komori
savore vzacne the šukar barvalipnaha.
- ⁵ Feder hin te el godaver, sar te el zoralo,
o avrisikado manuš hino bareder sar o zoralo
murš,
- ⁶ bo le godaver radenca lidžaha o mariben
a e zachrana hiñi andro but radci.

7 O godaveripen hin igen učo le dilineske;
sar pes zdžan o manuša, nane les nič lačo te
phenel.

8 Oles, ko gondolinel, sar te kerel o nalačhipen,
vičinena bitangos;

9 o gondolišagos le nagodavereskro hin binos;
le manušenge džungl'ol oda, ko asal savore
lačhipnastar.

10 Te slabisal'os andre oda džives, sar pre tu avel
o pharipen,
akor sal čačes igen slabo!

11 Zachrañin olen, kas načáčipnaha lidžan pro
meriben,
a the olen, kas cirden te murdarel.

12 Te pheneha: „Amen olestar na džanahas,“
či oda, ko prindžarel o jile, oleske na acha'ol?
A či oda, ko stražinel tiro dživipen, olestar na
džanel?

Ov počinela le manušeske pal oda, sar kerelas.

13 Cha, čhavo miro, o medos, bo hino lačo:
Ajso gulo sar o medos andre tiro muj

14 avke hin the o godaveripen tira dušake.
Te les arakh'lal, aveha bachtalo andro dživipen,
so tut užarel,
a oda, pre soste tut zmukes, na ela hijaba.

15 Ma av sar o nalačo manuš, ko kamel te
rozmarel le čáčipnaskereske o kher;
ma musar oda than, kaj bešel.

16 Se kajte o čačipnaskro eftavar perela, the avke pale uštela,
ale sar avel o nalačhipen pro bijedevleskre, hine zničimen.

17 Ma radisaľuv, te tiro űeprijatelis perela;
te leske poddžala o pindro, ma thov baripen andro jilo,

18 bo te oda o RAJ dikhela,
na ela leske pre dzeka
a visarela lestar peskri cholĭ.

19 Le nalačhe manušenca tut ma trapin,
aňi lenge ma zavidzin.

20 Se le nalačhe manušes na užarel nič lačho,
a e lampa olengri, ko dživen bi o Del, murdaľola andre.

21 Čhavo miro, dara tut le Devlestar the le kralĭstar,
a ma liker tut olenca, ko pre lende džan,
22 bo jekhvareste šaj ena zničimen.
Ko džanel, savi pohroma pre lende o Del vaj o kralĭs šaj mukel?

Aver godaver lava

23 The kala lava phende o godaver manuša:
Nane mištes te chudel paš varekaste, sar sudzines:

24 O manuša košena ajses, ko phenela le nalačhe manušeske: „Na kerďal nič nalačho,“
a o narodi les odsudzinena,

25 ale olenge, ko les pokarhinena, džala mištes
a bešela pre lende o baro požehnaňje.

26 Te odphenes čačipnaha,
oda hin avke, sar te pes čumidlehas o prijateľa.

27 Ker tuke ešeb tiri buči avral,
pripravin tuke tire mali
a palis tuke ačhaveha o kher.

28 Ma svedčín pre aver dženo, te tut nane soske,
a ma klamin tire vuštenca.

29 Ma phen: „Avke sar kerđa ov mange, kerava
the me leske!
Sakoneske dava pale oda nalačo, so mange
kerđa!“

30 Predžavas pašal e maľa le leńive muršeskri
the pašal e vińica oleskri, ko nane godaver.

31 A dikh, savoro sas zabarardo le koľakenca,
e phuv sas učhardi andre la pokrivaha
a o baruno muros, so džalas pašal, sas telečhido.

32 A me sar pre oda dikhavas, ilom mange oda
andro jilo

a sikliilom olestar kada:

33 Te tuke phenes: „Mek sikra mange sovav, mek
sikra mange pašľuvav,
sikra mange prethovav o vasta a odpočovínav
mange,“

34 akor jekhvareste pre tu avela o čoripen sar o
zbujńikos

the e bokh sar o vizbrojimen murš.

25

Buter le Šalamunoskre privakeribena

¹ The kala hine le Šalamunoskre privakeribena, save pisinde andre o murša le Chizkijoskre le judske kraliskre.

² Le Devleskri slava hin o veci te garuvel a le kralengri slava hin oda te arakhel avri.

³ Avke sar našti te merinel o ņebos upre aŋi e phuv tele,
avke pes na del te avel pre oda, so hin le kralen andro jile.

⁴ Le avri e mel andral o rup a o kovačis šaj kerel šukar nadoba;

⁵ trade het le nalače manušes pašal o kralis a leskro tronos ačhela zorales pro čačipen.

⁶ Ma ašar tut anglo kralis a ma ačh pro than le anglune muršengro,

⁷ bo hin feder, te tuke phenena: „Av kade upre!“ sar oda, hoj tuke te keren ladž anglo bare manuša.

Oda, so dikhľal pre tire jakha,

⁸ ma sidar te del andre pro sudos.

So palis kereha, te tut aver dženo anela andre ladž?

⁹ Te tut hin vareso avreha, keren oda ča maškar tumende

a ma phen avri oda, so tuke phendā,

¹⁰ bo sar pes pal oda aver džene došunena džala pal tu o nalačo hiros a ela tuke ladž.

¹¹ Avke sar o somnakune phaba pre rupuŋi tacka

hin o lav phendo andro lačo časos.

12 Oleske, ko šunel, hin o dovakeriben le
godavereskro

sar e somnakuñi čeñ the o somnakuno lancocis.

13 Sar o šilalo pañi, so tut den te pijel andre žatva
avke hin o pačivalo poslos olenge, ko les
bičhaven,

bo občerstvinel e duša peskre rajenge.

14 Sar o chmari abo e balvaj bi o brišind

ajso hin o manuš, savo tuke phenel, hoj tut dela
daros, ale na del.

15 E trpezljivost šaj prevakerel le kralis

a o kovlo vakeriben šaj prephagel o kokalos.

16 Te arakhlal medos, cha a čaluv,

ale ma precha tut, bo čandeha les avri.

17 Ma phir igen furt ko susedas,

bo leske džungloha a našti tut avri ačhela.

18 O manuš, savo falošne svedčinel pre aver
dženo,

hino sar o kijakos, e šabla the o ostro šipos.

19 Te zmukel pes andro pharipen pro napačivalo
manuš

hin sar te chal le phage dandeha a te phirel phage
pindreha.

20 Sar te tuke ilehas o plaštoš andro šilalo džives

abo čhidehas o šut andre dukhadī rana,

avke hin, te tuke gilaven o gila, sar tut hin
pharipen andro jilo.

21 Te hino tiro ņeprijaťelis bokhalo, de les te chal,
a te hino smedno, de les te pijel,

22 bo te kada kereha, čhiveha leske pro šero o
jagale angara,

a o RAJ tuke vaš oda počinela.

23 E balvaj pal o severos anel o brišind,
avke the e pletkošno čhib anel e cholī.

24 Feder hin te bešel pro pados andro kutos
sar andre jekh kher la čhibala romňaha.

25 Sar hin o šilalo paňi le avrišuke kirleske,
avke hin the o lačo hiros, so avel dural.

26 Sar o prameňis vaj e chaňig, so hine melarde
andre,
avke hin o čačipnaskro, savo pomukel le nalače
manušeske.

27 Nane mištes te chal igen but medos
aňi te džal pal o lašariben le manušendar.

28 Sar o rozburimen foros bi o muri
hin oda murš, ko na zlíkerel peskri cholī.

26

1 Sar o jiv ňilaje abo o brišind andre žatva,
avke na pasinel te del pačiv le dilines.

2 Sar o vrbcos vaj e lastovička lecinen a na
bešen peske tele,
avke pre tu na avela o košiben phendo vaš
ňisoske.

3 Pro graj o bičos, pro somaris e uzda,
a pro dumo le dilineske e paca.

4 Ma odphen le dilineske pre leskro diliňipen,
hoj te na aves ajso sar ov.

5 Odphen le dilineske pre leskro diliňipen,
hoj pes te na šunel godaver angle peskre jakha.

6 Te bičhavel o lava le dilineha hin avke,
sar te odčhindalas tuke o pindre, abo te piľalas
o jedos.

7 Avke sar hin pre ňisoste o pindre le kaľikoske,

avke hin the o podobenstvo andro muj le dilineske.

⁸ Sar o bar zaphandlo andre pariða avke hin te presikavel e pačiv le dilineske.

⁹ Sar e šfamba andro vast le mate manušeske avke dičhol o godaver lav andro muj le dilinenge.

¹⁰ Sar o strelcos, savo savoren pašal peste livinel, ajs o hin oda, ko lel andre buči le dilines vaj oles, ko odarik ča predžal.

¹¹ Sar o rikono džal pale paš oda, so čandľa avri, avke o dilino kerel pale peskro diliņipen.

¹² Le dilines hin feder nađeј, sar le muršes, savo pes šunel igen godaver, ale nane.

¹³ O leņivo phenel: „O ľevos hino avri pro drom
—
o ľevos maškar o foros!“

¹⁴ Sar pes o vudar visarel pre peskre čopi, avke the o leņivo pre peskro hadžos.

¹⁵ O leņivo manuš thovel o vast andro čaro, ale imar phares leske hin te hazdel les upre paš o muj.

¹⁶ O leņivo pes šunel godavereder angle peskre jakha sar o efta džene, so odphenen godaha.

¹⁷ Sar oda, ko le rikones chudel kanendar, hin oda, ko pes thovel andro vesekeđišagos, andre savo les nane nič.

¹⁸ Sar o dilino, so livinel o jagale meribnaskre šipi,

¹⁹ hin oda, ko thovel varekaha avri a phenel: „Me ča pheras keravas.“

20 Sar nane kašta, murdałol andre e jag,
a kaj nane o pletkaris, preačhel o vesekeđišagi.

21 Sar o kašta, so čhives andro jagale angara,
avke o čhibakro manuš rozlabarel o dokeriben.

22 O lava le pletkariskre hine gulore;
džan dži tele andre džombra.

23 Sar e piri čikatar obthodi le rupoha,
ajse hine o gule vušta le nalačhe jileha.

24 O manuš le vuštenca garuvel, hoj tut našti avri
ačhel,
ale andro jilo tuha kamel te thovel avri.

25 Te vakerđahas igen šukares, ma pača leske,
bo efta džungipena hin les andro jilo;

26 šaj garuvel, hoj tut našti avri ačhel, le
klamišagoha,
ale leskro nalačhipen avela avri anglo manuša,
sar ena zgele.

27 Te kopalineha e chev avreske, tu korkoro
andre pereha;
te ispiđeha o baro bar pre avreste, oda bar
visalola pre tu.

28 E klamišagoskri čhib dukhavel oles, kas našti
avri ačhel;
o gule vušta zničinen avren.

27

1 Ma lašar tut tajsaskre dživeseha,
bo na džanes, so oda džives anela.

2 Mi lašarel tut aver dženo, a na tiro muj -
cudzo manuš, a na tire vušta!

3 O bar hino pharo the e poši but važinel,
ale o pharipen, so kerel o dilino, hino phareder
sar kala soduj.

4 Te cholisalol hin igen namištes a e choli hin sar
e potopa,

ale ko obačhela angle žjarlivost?

5 Feder hin o phundrado dovakeriben
sar o garudo kamiben.

6 O dovakeribena tire prijateljistar, savo tut
kamel,

hine feder sar o but čumibena olestar, ko tut
našti avri ačhel.

7 O čalo na kamel te chal aňi o medos,

ale le bokhaleske hin gulo the o kirko chaben.

8 Sar o čiriklo, so odlecinel dur peskre
hñizdostar,

hin oda, ko odgela dur peskre kherestar.

9 O parfumos the o kadidlos anen radišagos
andro jilo,

ale o prijateljis, savo tut del e lachi rada, anel
meksa buter.

10 Ma omuk tire prijateljis, aňi le prijateljis tire
dadeskres.

Sar pes tuke ačhel vareso nalačo, ma dža ke
tiro phral,

bo feder hin o susedas, savo hino pašes, sar o
phral, savo hino dur.

11 Av godaver, čhavo miro, a ker mange o
radišagos andro jilo,

hoj te šaj odphenav oleske, ko pre mande
namištes vakerel.

12 O godaver manuš dikhel, sar avel o nalačhipen
a garuvel pes,

ale o nagodaver džan dureder a doperena pre
oda.

13 Le o gada olestar, ko pes zaručinel vaš o
cudzincos;

le e zaloha olestar, ko pes zaručindā vaš e cudzinka.

14 Te vareko peskre prijateliske pozdravinel sig tosara zorale hangoha, ov peske šaj lel oda sar košiben.

15 E čhibali džuvli hiņi sar o paņi, so na preachel te kvapkinel andro brišindalo džives;

16 te zaačhavel la, hin sar te zaačhavel e balvaj, abo te chudel o olejos andro vast.

17 O trast pes brušinel le trasteha a jekh manuš brušinel avres.

18 Oda, ko pes starinel pal o figovņikos, chala leskro ovocje;

ko stražinel peskre rajes, chudela e pačiv.

19 Sar andro paņi dičhol o muj, avke pal o jilo dičhol, savo hin o manuš.

20 Avke sar o peklos the o meriben šoha na čalona, avke na čalona aņi o jakha le manušeskre.

21 Sar pes o rup prelabarel andre tači nadoba a o somnakaj andro bov, avke o manuš hino skušimen, te les lašaren.

22 Kajte le dilines rozmarđalas le tlučkoha, saveha pes rozmarel o zrnos, the avke lestar na mareha avri o diliņipen.

23 Kampel tuke te džanel, sar dživel tiro stados, a starin tut mištes pal o bakrore,

24 bo o barvalipen na ela pro furt -

se aňi e kraliko koruna na mušinel te predžal
pre aver pokoleňje.

²⁵ Sar pes košinel e čar a chudel te barol e nevi,
a pal o verchi pes skiden upre o phusa,

²⁶ akor tut ela le bakrorendar o uraviben,
vaš o capi tuke cineha e maľa

²⁷ a le kozendar tut ela dos thud,
pro dživipen tuke, tira famelijake the tire
služkenge.

28

¹ O nalačo manuš denašel, kajte ņiko pre leste
na džal,

ale o čaćipnaskro hino šmelo sar o terno levos.

² Te hin e vzbura andre varesavi phuv, čerinen
pes furt o vodci,

ale ča o godaver murš, ko achalol, šaj dolikerel
o poradkos.

³ O čoro murš, savo trapinel avre čore manušen,
hino sar o zoralo brišind, so musarel o ulipen.

⁴ Ola, ko omuken o zakonos, vakeren mištes pal
o nalače,
no ola, ko o zakonos dolikeren, pes lenge
ačhaven.

⁵ O nalače manuša na achalon, so hin te kerel
o čaćipen,
ale ola, ko roden le RAJES, oleske mištes achalon.

⁶ Feder hin o čoro, savo phirel žuže dromeha,
sar o barvalo, saveskre droma hine previsarde.

⁷ Te dolikeres o zakonos, sal godaver čhavo,
no keres ladž le dadeske, te tut likerens le
bitangenca.

⁸ Ko barvalol pro bare interesa,
skidel oda oleske, kaske hin pharo vaš o čore.

9 Te peske vareko phandel andre o kana, hoj te na šunel o zakonos, leskri modlitba le RAJESKE džunglöl.

10 Ko cirdel le čačipnaskren pro nalačo drom, korkoro perela andre chev, ale o žuže dochudena lačo d'edictvos.

11 O barvalo peske pal peste gondolinel, hoj hino godaver, ale o čoro, saves hin godi, dikhel andre leste.

12 Te pes o lače manuša dochuden paš e zor, sako radisalöl, no te o nalače manuša chuden te kralinel, o manuša pes garuven.

13 Ko garuvel peskro binos, na džala anglal, ale ko viznavinel peskro binos a omukel les, chudela le Devleskro jileskeriben.

14 Bachtalo oda manuš, savo peske furt likerel e sveto dar anglo RAJ, no ko peske phandel o jilo andre, dochudela pes andro pharipen.

15 Sar o choľamen ľevos the o bokhalo medvedzis hin o nalačo kralis, savo trapinel le čore manušen, save pes našti braňinen.

16 O nagodaver vodcas ela bijileskro pro manuša, ale oda, ko našti avri ačhel o napačivalo barvalipen, kralinela but.

17 Oda, ko cerpinel vaš oda, hoj murdarđa varekas, denašela dži o meriben.

Ňiko leske te na pomožinel!

18 Ko phirel žuže dromeha, ela zachraňimen, no oda, ko phirel pal o previsarde droma, jekhvareste perela.

19 Ko kerel pre peskri maľa, čalöla le marestar,

ale oda, ko del peskro časos pre nisoste, čalola le čoripnastar.

20 O pačivalo manuš ela igen požehñimen, no o trestos na obdžala oles, ko kamel sig te barvalol.

21 Nane mištes te chudel paš varekaste pro sudos, no the avke pes vareko vaš jekh kotor maro del te prepočinel.

22 O hamišno manuš denašel pal o barvalipen, añi na džanel, hoj pre leste avela o čoripen.

23 Oles, ko dovakerel le manušeske, pro koñec ela buter pačiv

sar oles, ko vakerel o gule lava.

24 Ko občorel peskre dades abo da a phenel:

„Oda nane binos,“ hino sar o živañis.

25 Oda, ko dikhel ča pre peste, anel ča o vesekedišagi,

ale oles, ko pes zmukel pro RAJ, ela savoro pherdo.

26 Ko pes zmukel pre peskri godi, hino dilino, no oda, ko prilel o godaveripen, ela zachrañimen.

27 Te des le čoren, na chibalineļa tuke nič, ale te phandes o jakha anglo čore, but manuša tut košena.

28 Sar o nalače chuden te vladñinel, o manuša pes garuven,

no sar on peren tele, akor ušten upre o čačipnaskre.

29

1 Oda, kaske sas buterval dovakerdo a ačhiļa zacato andro jilo,

ela jekhvareste zñičimen a nič les na sastarela.

- 2 Sar o lače manuša lidžan, o nipi radisalón,
ale te o nalačo vladñinel, o manuša jojčinen.
- 3 Ko kamel o godaveripen, kerel peskre dadeske
radišagos,
no oda, ko phirel pal o lubña, rozkerel o bar-
valipen.
- 4 Te o kralis lidžal čačipnaha, o narodos ela
zoralo,
ale zničinel les oda, ko pal leste cirdel tele e cipa
le dañenca.
- 5 O manuš, savo pes guřarel ke avreste,
nacirdel e sita tel o pindre.
- 6 O nalačo manuš hino zachudlo andre pasca
peskre binoskri,
ale o čačipnaskro gilavel a radisalól.
- 7 O lačo džal pal o čačipen le čore manušeskro,
ale o nalačo manuš olestar na ačhel, bo oleske
na achalól.
- 8 Ola, ko asan savore lačhipnastar, keren o
nasmikom andro foros,
ale o godaver anen pale o smiom.
- 9 Sar pes o godaver sudzinel le dilineha,
ča viskinel vaj asal a furt nane smiom.
- 10 O vrahi našti avri ačhen le pačivales,
no o lače manuša les kamen te zachrañinel.
- 11 O dilino dela pestar avri savori cholí,
ale o godaver likerela peskro jilo andro smiom.
- 12 Te o vladcas šunel o klamišagi,
savore leskre sluhi ačhena nalače.
- 13 Le žobrakos the ole manušes, ko les trapinel,
hin kada jekh:
O RAJ del o dživipen sodujen.
- 14 Te o kralis sudzinel le čoren čačipnaha,
leskro tronos ačhela pro furt.

- 15 E paca the o dovakeriben del godi le čhas,
ale o rozmuklo čhavoro peskra dake kerel ladž.
- 16 Sar vladñinen o nalače manuša, o
nalačhipen barol,
ale o čačipnaškre len dikhena te perel tele.
- 17 Mištes barar avri tire čhas, bo ela tut smirom
a kerela tuke baro radišagos.
- 18 Ode, kaj nane le Devleskro vedeñje, o manuša
ačhena rozmukle.
Bachtale hine ola, ko dolikeren le Devleskro
zakonos.
- 19 Na del pes te dovakerel le otrokoske ča le
laveha;
ov achalol, so phenes, ale na ačhel olestar.
- 20 Dikhlal le muršes, savo sig vakerel a na
gondolinel?
Le dilines hin feder nađej sar les.
- 21 Te des tire sluhas ciknovarestar sa, so kamel,
pro koñec tuke lela savoro, so tut hin.
- 22 O rušlo manuš kerel o vesekedišagi;
oda, ko sig cholisałol, perel andro but bini.
- 23 O baripen le manušes thovela tele,
ale oda, ko hino pokorno andro duchos, chudela
e pačiv.
- 24 Ko pomožinel le živañiske te čorel, dukhavel
pes korkores,
bo pro sudos lel pre peste vera, ale daral te
phenel o čačipen.
- 25 Te tut daraha le manušendar, hoj so peske
gondolinena, zachudeha tut andre pasca,
ale te tut zmukeha pro RAJ, aveha chrañimen.
- 26 But džene kamen te dochudel le kralis pre
peskri sera,

ale ča o RAJ del čačipen le manušes.

²⁷ Le lače manušenge džunglöl o nalačo manuš
a le nalače manušeske džunglöl oda, ko dživel čačipnaha.

30

O lava le Aguroskre

¹ Kala lava hine dine le Devlestar le Aguroske, le Jakehoskre čhaske.

Oda murš phendā:

„Strapimen som, Devla, strapimen*.

² Jaj, som sar džviroš, na gondolinav sar manuš; nane man le manušengri godi.

³ Na siklilom o godaveripen a nane man aňi o prindžaripen pal o Neksveteder.

⁴ Ko geľa upre andro ņebos? Ko odarik avľa tele? Ko skidňa andre peskri burňik e balvaj? Ko pačardā o paňi andro plaštos? Ko merindā avri savore agora la phuvakre?

⁵ Dojekh lav le Devleskro hino čačo, hino štitos savorenge, ko ke leste denašen.

⁶ Ma dothov nič ke leskre lava, hoj tuke te na dovakerel a te na sikavel pre tu, hoj sal klamaris.

⁷ Duj veci tutar mangav, RAJEJA, de mange len sigeder, sar merava:

* **30:1** Abo: le Itieloske, le Itieloske the le Uchaloske

8 Le mandar o klamišagos the o načāipen!

Ma de man o čoripen āni o barvalipen!

De man ajci maro, keci mange kampil,

9 hoj man te na prechav, te na zaprinav tut a te
na phenav:

„Ko hin o RAJ?“

Abo te na ačhav čoro, hoj te na čorav

a te na kerav ladž le Devleskre naveske.

10 Ma vaker namištes pro sluhas angle leskro raj,

hoj tut o sluhas te na prekošel a te na počines
vaš oda.

11 Varesave manuša košen peskre dades
a peskra dake na žehñinen;

12 varesave peske gondolinen, hoj hine lačhe,
ale nane obžuzarde la melatar;

13 varesave barikanes dikhen le jakhenca
a hazden upre o bervi!

14 Varesaven hin o danda sar o šablī
a andro muj len hin sar te pherdo čhura,
hoj te chan le slaben pre phuv
the le čoren le manušendar.

15 La pijavica hin duj čhaja a viskinen: „De man,
de man!“

Hin trin veci, so našti dočalon,

štar, so na phenena „Dos!“:

16 O peklos, e džuvli, savi našti ačhel khabñi,

e šuki phuv, savake furt kampil o pañi,

the e jag šoha ñikda na phenena: „Dos!“

17 E jakh, so asal le dadestar

a dikhel tele peskra phura da,

džubinena avri o havrani andral e dolina

a chana les o supi.

18 Hin trin veci, so mange hine čudna,
štar, savenge na achaluvav:

19 o drom le orloskro, so ľecinel pro ľebos,
o drom le sapekro pal e skala,
o drom la lođakro maškar o moros
a o drom le muršeskro paš e terňi džuvli.

20 Kavke kerel e ľubňi:
Chal, khosel o vušta
a phenel: ‚Na kerđom ľiĉ nalaĉho.‘

21 Hin trin veci, savendar e phuv izdral,
štar, savendar na birinel:

22 Le sluhastar, savo kralinel,
le dilinestar, savo pes prechal le mareha,

23 la nalaĉha džuvľatar, sar džal romeste,
the la služkatar, savi zalel o than peskra raňake.

24 Kala štar džviri pre phuv hine cikne,
ale igen gođaver:

25 O mravci – nane zorale,
ale ľilaje peske pripravinen o chaben;

26 o damana – nane igen zorale,
ale bešen maškar o skali;

27 o maľakre grajora – nane len vodcas,
ale savore ľecinen jekhetane andre ĉata sar
slugađa;

28 o jašteriĉki – šaj len te chudel andro vast,
ale the avke bešen andro kralengre palaca.

29 Hin trin, so peske rajikanes phiren,
štar, so barikanes pochodinen:

³⁰ O levos – nekzoraleder maškar o džviri,
so na daral ņikastar;

³¹ o barikano kohutos, o capos
the o kralis, sar džal angle peskre manuša.

³² Te kerdal o diliņipen oleha, hoj tut ašarehas,
a te gondolinehas pro nalačo, dander tuke
andre čhib!

³³ Te mišines e šmetanka, avel upre o čhil;
te demes varekas andro nakh, avel avri o rat;
a te choľares avres, ela o vesekeďišagos.“

31

O lava le Lemueloskre

¹ O godaver lava le kraliskre Lemueloskre – o
lava dine le Devlestar, savenca les e daj bararelas
avri.

² Ó, čhavo miro! Čhavo miro, saves andom pro
svetos!

Šun, čhavo miro, saves mangavas le Devlestar!

³ Ma de avri tiri zor pre oda, hoj pašloha le
džuvľenca,
bo oda zņičinda but kraľen.

⁴ Nane oda šukares, Lemuelina,
na pasinel le kraľenge te pijel e mol,
aņi le vladarenge o aver pijiben,

⁵ bo sar pijen, bisteren pro zakoni
a previsaren o pravos savore čore manušengro.

⁶ Den te pijel oles, ko imar merel,
a e mol olen, ko hine andro pharipen.

⁷ Mi pijel, hoj te bisterel pre peskro čoripen,
a te na leperel peske pro pharipen.

8 Phundrav tiro muj vaš oda, ko hino nemo,
the vaš o čačipen savore slabengro.

9 Phundrav tiro muj, sudzin čačipnaha
a ruš vaš o čore the vaš ola, so len nič nane!

Pal e lači romňi

10 Ko šaj arakhel lača romňa?
Odi romňi mol buter sar o perli!

11 O rom lake pačal andre savoreste,
angle late les hin sa, so leske kempel.

12 Kerel leske o lačhipen, a na o nalačhipen,
calo lakro dživipen.

13 Starinel pes, hoj te avel furt dos vlna the lanos,
a radišagoha kerel buči peskre vastenca.

14 Hiňi sar e lođa olengri, ko cinen the bikenen,
so dural anel o maro.

15 Uštel sigeder, sar vidňisaľol,
hoj te del te chal peskra famelija
a te rozdelinel e buči peskre služkenge*.

16 Rodel peske e maľa a cinel la;
olestar, so peskre vastenca zarodňa, sadzinel e
viňica.

17 Kerel iĝen phares
a hin la zorale vasta pre buči.

18 Džanel, hoj oda, so kerel, anel e chasna;
e lampa lake na murdaľol andre dži rači.

19 Peskre vastenca chudel e pacica te kerel o thav
a korkori peske kerel o pochtana.

20 Le čoreske otkerel peskri burňik
a peskre vasta nacirdel ke oda, kas nane.

21 Jevende andro šil pes na daral pal peskri
famelija,

* **31:15** Abo: te del len peskro kotor le chabenestar

bo savoren andre lakro kher hin te urel o tate
veci.

22 Sivel peske o uraviben pro hadžos,
a lakre gada hin le šukar fjalove lanostar.

23 Lakre romes mištes džanen paš e foroskri
brana,

kaj zabešel la phuvakre vodcenca.

24 Sivel o pochtana a bikenel len;
le kupcenge bikenel o sirimi.

25 Hiñi urđi andre zor the andre pačiv
a na daral pes avre dživesestar.

26 O muj phundravel godaha
a pre čhib la hin o kamibnaskro sikaviben.

27 Dodikhel mištes pre savoreste andro kher
a šoha nane leñivo.

28 Sar ušten lakre čhave, žehñinen lake,
the lakro rom la ašarel.

29 Phenel lake: „But džuvľa hine lačhe romñija,
ale tu sal savorendar nekfeder!“

30 Ma de tuha te thovel avri oleha, hoj e džuvľi
hiñi tuke pre dzeka,

bo o šukariben našlola,
ale kempel te ašarel ola džuvľa, savi pes daral le
RAJESTAR.

31 Den kajsa džuvľa pačiv vaš lakri buči
a ašaren la anglal savorende vaš oda, so kerđa!

**Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib,
Slovensko 2022**
**Romani, Carpathian: Le Devleskero Lav Andre
Romaňi Čhib 2022 (New Testament+)**

copyright © 2019 The Word for the World International and The Word for the World Slovakia

Language: Romanes (Romani, Carpathian)

Contributor: Eastern European Mission

Eastern Slovak Romani Bible

The Word for the World International

Eastern Slovak Romani belongs to the larger cluster of dialects designated 'Carpathian Romani.' The Roma people of Slovakia and the Czech Republic can read and understand the printed text. The audio is also understood by Roma in parts of Poland, Ukraine, and Romania.

Audio of the New Testament is available and that of the Old Testament is expected by the end of 2023.

The text and audio are accessible on YouVersion, Bible.com, Biblia.sk, Bible.is, <https://romani.global.bible>; etc. A standalone app can be downloaded from GooglePlay: search for E Biblia Andre Romani Chib.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 15 Apr 2023

fb4d190f-4308-5aa8-bddb-58d53f07d849